november 2015 | ročník I. – mesačník | zadarmo noviny@stupava.sk

STUPAVSKÉ NOVINY

ROZHOVOR
„Vzťah k poľovníctvu mám po otcovi a strýkovi“ 12

KULTÚRA
Plnou parou vpred! 18

ŠPORT
GOLDEN TEAM „Jeden tréning, a zostala som“ 22

INFO PRE VÁS

ZBER TRIEDENÉHO ODPADU

V dňoch 24. – 26. 11. budú pracovníci Technických služieb Stupava vykonávať zber triedeného odpadu z rodinných domov. Sklo, papier, plasty, tetrapaky a kovové obaly vytrieďte do vriec a uložte pred vaším domom do 8.00 hod. Zber bude v jednotlivých obvodoch v nasledovných dňoch:

24. 11. 2015
I. obvod: Agátová, Bernolákova, Bezručova, Cementárenská, Dlhá, Fándlyho, Keltská, Krajná, Krížna, Kúpeľná, Lipová, Marcheggská, Mierová, Mlynská, Na aleji, Pri majeri, Robotnícka, Rovná, Sama Tomášika, Sládkovičova, Stredná, Továrenská, Vajanského, Veterná, Wolkerova, Záhradná, Zdravotnícka, Zemanská, Žabáreň, Železničná.

25. 11. 2015
II. obvod: Devínska cesta, Pri Polankach, Bajzova, Štúrova, Matuškova, Záhumenská, Dolná, Bottova, Hviezdoslavova, Hlavná, Školská, Mariánska, Zvončeková, Kosatcová, Veternicová, Ľanová, Konvalinková, Sadová, Stromová, Na Vrchnú horu, Pri Kríži, Na Pekárkach, Na stráni, Slnečná, Krátka, Na Dieloch, Vinohradská, Karpatská, Námestie Sv. Trojice, Slovenská, Námestie M. R. Štefánika, Cintorínska, Jaseňová, Pri Borníku, Debnáreň a Kalvárska.

26. 11. 2015
III. obvod: Bitúnková, Pri potoku, Nad potokom, Družstevná, Jána Ondruša, Ferdiša Kostku, Pažitná, Kalinčiakova, Poľná, Ulica SNP, Námestie Slovenského povstania, Malacká, Rímska, Prof. Ondroucha, Nová, Duklianska, Lesná, Na kopcoch, Ľ. Kraskovskej, Václava Honzu, Mateja Bela, Park, Obora a U Kozánka. **(mg)**

Nároky stúpajú na oboch stranách

Podujatie Dni zelá má takmer dvadsaťročnú tradíciu a každoročne stúpajúcu návštevnosť. Počas tohto dlhého obdobia sa menil nielen organizačný tím ľudí, menilo sa aj naše mesto a celá spoločnosť, vrátane očakávaní, vkusu a požiadaviek návštevníkov tohto podujatia.

Viacerí Stupavčania Dni zelá opakovane navštevujú a vlastnou individuálnou spokojnosťou s podujatím neraz zhodnocujú celkový výkon samosprávy a primátora v aktuálnom roku. Svedčí to nielen o obľube Dní zelá, ale aj o nepochopení a neznalosti organizačných problémov, ktoré toto podujatie každoročne prináša.

Pohľad späť

Pôvodne jednodňové podujatie Deň zelá sa po prvýkrát konalo v roku 1996. Podľa slov vtedajšieho riaditeľa MKIC Pavla Slezáka malo propagovať tradíciu roľníctva, zeleninárstva, ale predovšetkým pestovania a spracovania kapusty. Organizátori tohtoročného podujatia si urobili celkový prieskum doterajších ročníkov prostredníctvom článkov v mestských novinách Stupavan a Podpajštúnske zvesti. Cenným zdrojom informácií boli aj postrehy kolegov, ktorí zabezpečovali minulé ročníky. Zo správ je zrejmé, že pôvodný cieľ organizátorov sa darilo plniť s ťažkosťami. Hlavným problémom je každoročne klesajúci počet pestovateľov kapusty v našom meste a ich nízky záujem zúčastňovať sa na tomto podujatí.

(pokračovanie na str. 2)

Knižnica s takmer 100-ročnou tradíciou

Prvá obecná knižnica v našom meste bola podľa dobových správ zriadená v roku 1924. Zaujímavosťou je, že toto prvenstvo patrí vtedajšej samostatnej poľnohospodárskej obci Mást. Susedná, nepomerne väčšia obec Stupava, si svoju prvú obecnú knižnicu zriadila až o tri roky neskôr.

Prvé verejné knižnice v našom meste

Obe knižnice vznikli ako odozva na Zákon o verejných obecných knižniciach z roku 1919, ktorý zaviedol povinnosť zriaďovať verejné knižnice vo všetkých obciach. Zákonná povinnosť mala byť naplnená do roku 1925, v praxi sa však túto podmienku splniť nepodarilo. Kultúrna osvetová činnosť sa realizovala na vidieku pomalšie. Podľa štatistík v knižniciach Malackého a Bratislavského okresu pripadlo v roku 1928 na 100 obyvateľov len sedem kníh. Obecné knižnice boli pre verejnosť otvorené len v sobotu, vyššiemu záujmu čitateľov sa tešili najmä v zimnom období.

(pokračovanie na str. 6)

Zábava vs realita

Máme za sebou 19. ročník najväčších stupavských slávností Dni zelá. Či už sú názory domácich a návštevníkov pozitívne, alebo negatívne, všetci sa zhodujú v tom, že tohtoročné boli iné.

Slávnosti kapusty, čiže Dni zelá boli na začiatku malým, príjemným podujatím zameraným na pýchu nášho mesta – jedinečné stupavské zelé.

Oslavy sa niesli v duchu upevnenia lokálpatriotizmu, spolupatričnosti, stretnutí rodiny, susedov, známych, ktorí sa pri dobrom jedle a burčiaku porozprávali, zabavili. Súčasťou boli výstavy ovocia a zeleniny, a najmä kapusty, pričom pestovatelia súťažili o to, kto dopestoval najväčšiu hlávku tejto typickej záhoráckej zeleniny. Tak, ako sa postupne rozrastala ponuka programu a tradičnú dychovku začali striedať hudobné skupiny a zábava, ktorá zaujala aj mladšiu generáciu, tak sa Deň zelá každým rokom dostával do povedomia domácich a ľudí z okolia. Rozrástol sa počet a ponuka jarmočníkov, popri kapustnici a obľúbenej súťaži My varíme ze zelá, v ktorej o titul najchutnejšieho jedla bojovali kuchári stupavskí aj cezpoľní, v stánkoch ponúkali cigánsku, trdelníky, syrové špeciality, štrúdle, cukrovú vatu, zákusky, kačacinu, lokše a iné dobroty. Nalievalo sa víno a burčiak, čapovalo sa pivo, malinovka. Deň zelá zažil svoje promo naživo v televízii i rozhlase, dostal sa do informačných bulletinov a dokonca aj do Wikipédie a zaradil sa medzi obľúbené pôvodné megafestivaly Záhoria.

Pôvodne malé, takmer rodinné každoročné stretnutia Stupavčanov sa rozrástli na mohutný kolos, ktorý v súčasnosti počas troch dní víta nie stovky, ale doslova tisícky návštevníkov. No nielen Dni zelá prechádzali zmenami, menilo sa a stále sa mení aj naše mesto. Rozrástlo sa, pribudli nové domy a mladé rodiny s malými deťmi, vystriedali sa generácie a to, čo vyhovovalo pred niekoľkými rokmi, dnes už nestačí. Všetko toto sa snažili zohľadniť aj organizátori našej tradičnej stupavskej slávnosti, a tak tohtoročné Dni zelá boli iné. Bola by však škoda, keby po 19. ročníku vo vzduchu zostal iba nepríjemný závan kritiky a negativizmu.

Rozdelenie do zón

Ako sme už spomenuli, v našom meste počas posledných rokov pribudlo mnoho rodín s malými deťmi, a najmä tie ocenili novú koncepciu Dní zelá a pridanie Fun zóny v priestoroch Kaštieľskeho parku. Mohli si tak pokojnejšie a bezpečnejšie vychutnať atmosféru slávností. Od rána až do poobedia park patril deťom, zabavili sa pri divadelných predstaveniach, súťažiach, tvorivých dielňach, nechýbal Majster N. Kto bol unavený, rozložil si deku na tráve, posedel na lavičke. Ako sa zvečerievalo, rodiny s deťmi v parku vystriedali mladí, ktorí si užívali nielen vystúpenia obľúbených raperov a pohybové workshopy, ale aj adrenalínové jazdy na moderných kolotočoch. Túto zónu organizátori plánujú zachovať aj v budúcnosti. Tradičnou zónou s novým názvom je Farm Fest zóna pred kultúrnym domom, charakterizoval ju voz naložený hlávkami kapusty. Viac pozornosti ako po minulé roky vzbudilo aj súkromné múzeum A. Stankovského v Máste.

Pestrý program

Tento rok sa organizátori na pódium hlavnej zóny snažili dostať umelcov, ktorí sa na Dňoch zelá doteraz nezúčastnili. Na škodu bolo, že jesenný termín tohto nášho podujatia sa u viacerých žiadaných kapiel kryje s ich vlastnými akciami a koncertnými turné. Piatkový úvod patril bubeníckej šou formácie Batatimba, po ktorej nasledoval príhovor primátora a čestných hostí. Návštevníci ocenili temperamentný Kmeťoband, elektronickú hudbu skupiny Puding pani Elvisovej aj U.K.N.D., ktorým patril nedeľný večer pred finálnym ohňostrojom. Počas troch dní si na svoje mohli prísť skutočne všetky vekové kategórie – hlavné pódium ponúklo dychovku, ľudové súbory, tanec a tanečnú zábavu, rock aj tradičné mexické piesne. Alternatívci a komornejšie ladení mohli zájsť do stupavskej synagógy, kde sa okrem obľúbenej burzy kníh a výstavy fotografií Záhrada večnosti predstavil napríklad vynikajúci Preßburger Klezmer Band. Nádych punku mal program pri minipivovare Stupavar s Brewing Punkom a diskotékou. Svoju por-

Naše mesto je pripravené prijať, pohostiť, zabaviť a postarať sa o bezpečie približne 25 000 návštevníkov, toto číslo sa však tento rok vyšplhalo až na prekvapivých 40 000! A to bez masívnej propagácie.

(pokračovanie zo str. 1)

Druhým problémom je dramaturgia podujatia. V prvých ročníkoch bol program podujatia svojou skladbou zameraný na užší okruh návštevníkov a starších ľudí. V programe dominovali folklórne a dychové súbory nielen zo Stupavy, ale aj zo širšieho okolia. Pre mladších návštevníkov bola určená večerná diskotéka, prípadne koncert rockovej či popovej kapely. Program dopĺňali výstavy miestnych výtvarníkov, záhradkárov a prednášky pre chovateľov domácich zvierat a záhradkárov. Podujatiam chýbal kvalitný a atraktívny program pre deti a mládež. Každý ročník bol iný, niekedy prekvapilo daždivé či chladné počasie, inokedy rozpačitý program. V roku 1999 sa Deň zelá vôbec nekonal, náhradou bol len jarmok, ktorý mal zo strany predajcov aj kupujúcich nízku účasť. Hudobné produkcie pokračovali v nočných hodinách, obyvatelia priľahlých ulíc sa sťažovali na hluk, situáciu riešila mestská polícia. Organizátori každoročne čelili sťažnostiam obyvateľov na estetický dojem z podujatia, dopravné obmedzenia, rušenie nočného pokoja a výtržnosti. Organizátori obyvateľov Stupavy prostredníctvom novín opakovane žiadali o zhovievavosť. Program sa časom menil, niektoré aktivity sa nepodarilo udržať, pribúdali nové.

Stúpajúca návštevnosť

MKIC nedisponuje žiadnym spoľahlivým údajom o počte návštevníkov na jednotlivých ročníkoch. V tlači sú uvedené len dva odhady, jeden sa týka prvého ročníka, ktorý navštívilo podľa správy v mestských novinách asi 6 000 ľudí. Druhý údaj je z roku 2012, keď merače rýchlosti áut na Hviezdoslavovej a Malackej ulici zaznamenali počas trvania podujatia prejazd 100 000 áut v oboch smeroch cez naše mesto. Počet návštevníkov minuloročného podujatia bol odhadovaný na 30 000 návštevníkov. Podobným odhadom bola zhodnotená návštevnosť tohtoročného podujatia na 40 000 návštevníkov, zvýšenému počtu pomohlo mimoriadne pekné a slnečné počasie v tomto ročnom období.

Ako zvládnuť ďalšie ročníky?

Podujatie Dni zelá je financované prenájmom predajných miest. V posledných piatich ročníkoch sa organizátori snažili zaujať návštevníkov pestrejšou ponukou programu. Dni zelá by mali byť bezpečným a atraktívnym podujatím pre celú rodinu. Z programového hľadiska má festival jasné zameranie prostredníctvom svojho názvu. Problémom je, že sa ho čoraz ťažšie darí napĺňať. Návštevníci sa právom dožadujú kvalitnejších služieb a pestrosti zábavného programu. Organizátorom stúpajú nároky na finančné a organizačné zabezpečenie podujatia a rovnocenne aj na bezpečnosť návštevníkov a ochranu verejného majetku. Podujatie prekračuje kapacitné limity mesta, zonácia bude nevyhnutným riešením aj v budúcich ročníkoch. Situáciu komplikuje aj neudržateľnosť situovania podujatí s veľkou návštevnosťou do priestoru Kaštieľskeho a Malého parku, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Je potrebné chrániť ich historickú a dendrologickú hodnotu. Úspešnosť ďalších ročníkov bude vždy závisieť od dobrej spolupráce všetkých zúčastnených.

Milan GREGUŠ

Tým, že sa slávnosti konajú v centre nášho mestečka, všetko to veselie a zábava majú zároveň rad nepríjemných vedľajších účinkov v podobe nadmerného hluku, zničenej zelene, na ktorej parkujú nedisciplinovaní vodiči, špiny, neporiadku, výtržností. Nie je tajomstvom, že viacerí domáci počas týchto dní radšej opúšťajú Stupavu, známe je však aj to, že je stále dosť tých, ktorí sa na Dni zelá tešia. Samozrejme, negatívne stránky podujatia a najmä hluk si najviac odtrpia a odnesú obyvatelia bývajúci priamo či blízko epicentra.

ciu zábavy ponúkol Komunal klub, kde sa mohli vyblázniť priaznivci reggae. V rámci sobotňajšieho poobedia si tu svoje úlovky mohli vymieňať či predávať zberatelia vinylových platní, CD, MC a audiokníh. Ani počas týchto Dní zelá nechýbali tradičné prehliadky kostola a prednášky v Kine X, tentoraz zamerané na Kaštieľsky park a slávneho keramikára Ferdiša Kostku. Ukážky spracovania kapusty a svoje priestory návštevníkom ponúklo aj súkromné múzeum Antona Stankovského v Máste.

Kyvadlová doprava v nočných hodinách

Cezpoľní, ktorí na Dni zelá dorazili autobusom, ocenili možnosť, že sa do Bratislavy mohli vrátiť vďaka kyvadlovej doprave. Tá nahrádzala medzimestské spoje v čase, keď cez naše mesto neprechádzajú. Informácie boli k dispozícii na zástavkách, v novinách, FB, letáčikoch, a info stánku.

Remeselný jarmok

Výborný ohlas mali jarmočníci a ich ponuka v rámci trhu na Mlynskej ulici. Oproti minulým rokom organizátori vytriedili stánkarov ponúkajúcich neštýlový tovar a predaj povolili iba tým, ktorí ponukou vyhovovali takémuto druhu podujatia.

Občianske združenia

Počas Dní zelá sa prezentovali stupavské občianske združenia ako: Stupavjánek a Stupavjan, Pohodka, Rozprávkovo, Pour Art. Priestor dostali miestni záhradkári, svoje umenie predviedol kuchársky tím pod vedením Miloša Lachkoviča, o umelecký zážitok sa svojím programom postarali: mažoretky Meisi, Devils, Záhorienka. Zapojili sa tiež podnikatelia: Stupavar, Krajn, Komunál klub, Dubový nábytok – Green Oak, Agroservis.

Daša ČEJKOVÁ

DNI ZELÁ V ČÍSLACH A FAKTOCH

INFORMOVANOSŤ

Aby si Stupavčania a ostatní návštevníci Dní zelá mohli vybrať z množstva vystúpení a atrakcií, mali k dispozícii podrobný rozpis programu podľa zón, a to v Stupavských novinách (náklad 5 500 ks) či letákoch (10 000 ks). Podrobné informácie priniesol internet na stránkach mesta Stupava či Bratislavského samosprávneho kraja, prostredníctvom FB aj MKIC.

POLÍCIA, SBS, HASIČI

Bezpečnostné hliadky počas troch dní riešili 176 priestupkov, v teréne bolo zakaždým minimálne 6 ľudí zo zásahových jednotiek, a to 24 hodín denne. Priestupky sa týkali najmä výtržností, bitiek, vandalstva. Predmetom riešenia boli poprevracané a rozbité kvetináče pri hlavnej ceste, vytrhané kvety, zlikvidované dopravné značky a dopravné zátarasy. Spolu s členmi dobrovoľného hasičského zboru hliadky zasahovali pri pokuse o samovraždu aj pri 15 bitkách pod vplyvom alkoholu. Zachraňovali stratené deti, doklady, mobily, peňaženky. Významnou posilou bol služobný pes – mnohým bitkárom už len pohľad na neho schladil hlavy. Hliadky dostali viacero hlásení o nedisciplinovaných vodičoch, ktorí parkovali na trávnikoch, pred prístupovými cestami do súkromných domov či o rušení nočného pokoja a podobne. Udelili niekoľko blokových pokút, nesprávne parkujúcich vodičov však väčšinou iba napomenuli. Postihovali tých, ktorí zahatali hlavné príjazdové ťahy, čím bránili v prejazde sanitkám. V prípade požiaru by sa cez ne nedostali ani hasiči.

TECHNICKÉ SLUŽBY

O zbieranie odpadkov a čistenie priestorov sa starali upratovacie čaty, ktoré počas troch dní udržiavali poriadok od skorého rána do neskorého večera. Problémom boli hlavné ťahy mesta, kam sa počas najväčšej zápchy brigádnici nedostali. Organizátori tiež v budúcnosti plánujú nasadiť väčší počet pracovníkov. V priestore hlavnej zóny bolo umiestnených 40 smetných košov, v Kaštieľskom parku ďalších 10. Vo vybraných uliciach pracovníci TSS rozmiestnili tiež 7 veľkoobjemových kontajnerov.

PRVÁ POMOC

Dobrovoľné členky zdravotnej služby boli všetkým k dispozícii počas celých troch dní slávností. Ošetrili 75 úrazov, z toho dva vážne – v prvom prípade to bolo vykĺbené rameno pána, do ktorého ktosi prudko vrazil. Zraneného previezli do nemocnice, kde ho museli okamžite operovať, inak by mal trvalé následky. Druhým úrazom bol pád s podozrením na krvácanie do mozgu. Zdravotníčky vytiahli tiež niekoľko detí z potoka a odovzdali ich rodičom, ktorí sa zabávali opodiaľ. Pomohli tiež dezorientovanému deduškovi, ktorý sa zatúlal a nevedel trafiť domov.

Na záver ešte chceme poďakovať všetkým, ktorí sa zapojili do príprav a boli v teréne aj počas samotnej slávnosti. Posledný mesiac si mnohí z nich odpracovali nadčasy a víkendy a počas podujatia boli v pohotovosti 24 hodín denne.

DNI ZELÁ 2015 - HODNOTENIE POSLANCA Ľ. BUGALU

Najväčšia udalosť z pohľadu mesta Stupava je za nami. Na základe množstva reakcií návštevníkov a žiadnej reakcie zo strany organizátorov som si povedal, že urobím rekapituláciu a zhrnutie svojich pozitívnych aj tých nie najlepších skúseností s tohtoročnými slávnosťami Dni zelá a zozbieram aj reakcie od ďalších účastníkov podujatia, ktoré posuniem organizátorom, aby tie budúcoročné boli ešte lepšie ako kedykoľvek predtým.

Začnem s pozitívnymi skúsenosťami z tohto roku

Skvelý nápad bola koncepcia rozdelenia mesta na zóny, ktoré boli rozptýlené po celom centre a došlo tak k rozloženiu náporu návštevníkov z jedného miesta medzi viacero lokalít. Do budúcna by stálo za uváženie zapojenie väčšieho množstva podnikateľských subjektov do organizácie a vytvárania programu pre návštevníkov. Okrem hlavného pódia mali asi najväčší úspech detská zóna v Zámockom parku a „pivárska zóna“ v pivovare Stupavar, ktorý robí mestu naozaj skvelú reklamu. Zachovanie tradičných remeselných stánkov. Tak by to malo byť a verím, že by sa dalo pritiahnuť ešte väčšie množstvo stánkarov a bolo by možné využiť aj plochu parkoviska pri Mlynskej ulici, aby sa tak rozptýlil dav nakupujúcich do širšieho priestranstva. Využitie kultúrneho domu a okolia na prezentáciu miestnych umelcov a záujmových združení. Aj tu bolo množstvo voľného miesta, ktoré by sa dalo efektívnejšie využiť.

Poriadok v meste. V minulosti bola veľkým problémom čistota ulíc v meste. Hlavne po sobote, keď som šiel skôr ráno do obchodu, bol všade neporiadok a odpadky. Tento rok sa s tým podarilo organizátorom popasovať omnoho lepšie a upratujúcich brigádnikov bolo vidieť aj počas dňa. Počasie. Perfektne sa ho podarilo vybaviť, ako už dávno nie :-).

(pokračovanie na str. 4)

(pokračovanie zo str. 3)

Teraz tie slabšie stránky podujatia

Tradícia – Dni zelá sú tradičné stupavské slávnosti kapusty. Teda by sa mali niesť v tom duchu. Nie som proti zmenám a inováciám, ale zelé na dňoch zelá musí hrať ústrednú rolu. Chýbali mi tradičné kapustičkové kroje na otvorení podujatia a oveľa väčšie množstvo predajcov kapusty a tradičných kapustových jedál. Tohtoročný organizátor evidentne nepochopil podstatu. Nechceme, aby Dni zelá boli jedným veľkým jarmokom pre blízkych Bratislavčanov, ale mali by ukazovať tradíciu pestovania kapusty v meste a oslavu úrody. Rovnako chýbal motív kapusty na propagačných materiáloch a plagátoch, ktoré mali tiež dosť neprehľadnú grafiku.

Chýbajúca výstava tekvicových a kapustových výtvorov – obrovské mínus pre tohtoročné slávnosti. Toto bola jedna z atrakcií, ktoré robili z Dní zelá úplne jedinečné podujatie. Ľudia z blízkeho aj ďalekého okolia k nám chodili práve kvôli tejto výstave.

Výstava tiež budovala puto našich detí k tradíciám, ich identitu s mestom. Robilo im radosť ukázať pred tisíckami ľudí ich krásne výtvory z tekvíc, kapusty a veľkého množstva plodov a prírodných materiálov. Právom boli deti, pani učiteľky zo škôlok a škôl a ich rodičia na tieto výtvory plné fantázie hrdí. Pevne verím, že budúci rok opäť nebudú chýbať.

Organizátor podujatia – hoci celé podujatie prebiehalo pod hlavičkou MKIC, spomína sa v súvislosti s Dňami zelá aj externá agentúra, ktorá bola v tom prípade veľkou chybou. Ako som už uviedol, nepochopila ducha tohto podujatia, zanedbala množstvo podstatných „maličkostí“ a je to plytvanie peniazmi, keďže máme MKIC, ktoré mesto financuje zo svojho rozpočtu (a nie je to málo peňazí) a ktoré dokáže túto slávnosť zorganizovať vo vlastnej réžii. Množstvo a rozsah zúčastnených strán sa, verím, ukáže v detailnej rekapitulácii a kontrole podujatia.

Stánky s občerstvením – ďalšie veľké zlyhanie organizátorov. Nedostatočné množstvo a pestrosť stánkov s občerstvením a z toho vyplývajúce dlhé rady na občerstvenie znechutilo množstvo návštevníkov. Nech si hovorí kto chce, čo chce, Dni zelá sú aj o kulinárskom zážitku. Na Barónovom, v centre diania, bol praktický monopol na predaj cigánskej pečienky – čomu aj zodpovedala cena a „kvalita“ a nekonečné čakanie na jedlo. Tiež chýbali lokše, pečená kačica a množstvo ďalších tradičných dobrôt. V minulosti boli po obvode celého areálu postavené stánky s občerstvením, bolo si z čoho vyberať a čakanie na jedlo aj v najvyťaženejšom čase nebolo dlhšie ako 5 – 10 min. Neviem, komu prospel model predaja tento rok, ale návštevníci to neboli.

Doprava – tradičný problém organizácie, ktorý nie je ľahké rozlúsknuť. Určite by padli vhod aj oddelené dopravné inštrukcie pre návštevníkov a zberné parkovisko s kyvadlovou dopravou možno aj v smere od Malaciek. V každom prípade to však s dopravou vyzeralo o niečo lepšie ako minulé roky.

Samozrejme, vždy závisí od každého osobne, ako sa dokáže zabaviť a užiť si návštevu podujatia. No spôsob organizácie môže zážitok z neho vo veľkej miere vylepšiť, alebo na druhej strane pokaziť. Tento ročník bol… iný – s množstvom priaznivých zmien aj tých negatívnych. Verím, že ak organizátori budú počúvať „hlas ľudu“, tak budúci – jubilejný ročník – bude úplne najlepší v doterajšej histórii.

Ľubomír BUGALA,
občan mesta Stupava a poslanec MsZ v Stupave

AKO VNÍMA PODUJATIE RIADITEĽKA MESTSKÉHO KULTÚRNEHO A INFORMAČNÉHO CENTRA

Prvé, čo mi prichádza na myseľ, je označenie: najkontroverznejšie. Podujatie Dni zelá poznám z pohľadu návštevníka, ale tento ročník som naň mala možnosť nahliadnuť aj zo strany organizátora. Rada by som poskytla čitateľom takú istú možnosť, preto nezostanem len pri jednom slove, ale odpoveď rozviniem. Ešte predtým by som však chcela poďakovať všetkým zložkám, ktoré boli počas podujatia v teréne a odviedli skvelú prácu, menovite technickým službám, mestskej polícii, dobrovoľným hasičom, Červenému krížu, SBS, pracovníkom mestského úradu, občianskym združeniam a v neposlednom rade samotným organizátorom – celému tímu MKIC – ešte raz veľké **ĎAKUJEM**.

Pohľad organizátora

Samotná príprava Dní zelá je náročná a vyžaduje si zdĺhavú administratívu. Systematicky sa na tom pracuje od začiatku roka. Najväčší problém bol v podobe papierovej *„nicoty“*. Z minulých čias sa zachovali len čiastočné archívy ročníkov 2013

Zmeny v MKIC

Keď som v marci nastúpila na mestský úrad, nastavovali sme dizajn a štruktúru Stupavských novín, spúšťali sme oficiálnu stránku mesta na sociálnej sieti. Hľadali sme spôsob, ako nastaviť fungovanie medzi MKIC a úradom. Najefektívnejšie riešenie sa javilo urobiť z dvoch tímov jeden. MKIC je príspevková organizácia s daným rozpočtom a pracuje pre mesto Stupava. Držať model dvoch sólo hráčov nie je efektívny. V tom čase ešte nemalo MKIC riaditeľa. Začala sa spoločná spolupráca na podujatiach, spustili sa nové akcie ako Veľkonočná pátračka, Husársky pochod, inovovala sa koncepcia Dňa detí… Model skúšobnej spolupráce sa osvedčil. Nielen pre väčší počet ľudí pri prípravách podujatí, ale aj pre samotný prenos a výstup informácií priamo k občanom.

Vytvorilo sa oddelenie kultúry – MKIC na mestskom úrade. Kvalitnejšia a rýchlejšia je denná práca ako obsahová náplň do Stupavských novín, web, sociálna sieť alebo iné úradné oznamy. Pozitívnym prínosom je aj výrazné zbližovanie kolektívov, čo tiež prispelo k efektívnejšej spolupráci.

MKIC má štyroch zamestnancov: dvoch kultúrnych referentov, jedného účtovníka a jedného redaktora – copywritera.

Obsah pracovnej náplne:

- denná príprava správ na sociálnu sieť, web
- príprava grafických podkladov pre denné správy
- kompletná tvorba Stupavských novín od prípravy textových podkladov cez získavanie inzercie po grafické spracovanie až po finálne tlačové dáta
- zabezpečenie roznosu novín do schránok a na iné dostupné miesta
- roznos plagátov na reklamné plochy
- príprava propagačných a reklamných materiálov
- denné stránky, telefonáty, stretnutia s partnermi
- prenájom priestorov a chod krúžkov v kultúrnom dome
- príprava kultúrnych podujatí od nápadu, teda o aké podujatie a program pôjde, cez jeho organizáciu až po realizáciu
- príprava grafických podkladov podujatia, propagácia podujatia od vylepovania plagátov, spracovania správ na web, sociálnu sieť a do mestského rozhlasu

Realizácia podujatí

Práca prebieha v teréne a vyžaduje si logické usporiadanie stánkov, atrakcií, dovezenie a rozloženie mobiliáru (pivné sety, detský kútik, smetné koše, spotrebný materiál…). Počas podujatia je potrebné mať v teréne koordinátora, ktorý všetko zabezpečuje, prípadne odstráni zlyhanie výpadku elektriny, vody, bezpečnosti… Po ukončení podujatia sa práca končí až zbalením mobiliáru a vyčistením priestranstva. Z každého podujatia vypracujeme fotodokumetáciu a správu, ktorá je následne uverejnená. Keďže väčšina podujatí sa koná cez víkend, veľa našich pracovných týždňov je 6-dňových. Často sa takto pracuje aj niekoľko víkendov po sebe a niet času ani na regeneráciu alebo čerpanie náhradného voľna.

Pod správu MKIC spadá aj knižnica. Práve teraz prebiehajú prípravy na jej obnovu a modernizáciu. Veľmi sa na novú knižnicu tešíme. Je to náročný proces, ale veríme, že bude úspešný. Veľká vďaka všetkým, ktorí sa podieľajú na tomto diele. Hlavne nášmu primátorovi, že získal nielen potrebný kapitál, ale aj pomohol zhmotniť samotnú myšlienku.

V neposlednom rade veľkú časť práce zaberie samotná administratíva. Keďže sme verejná správa, na všetko treba pripraviť objednávky, faktúry, zmluvy a v predpísaných lehotách ich zverejniť. Práve táto časť práce je najnáročnejšia. Niektoré legislatívne procesy sa na kultúru nedajú presne implementovať. Kultúra je živý organizmus, ak sa stane, že na poslednú chvíľu vypadne kapela, stánky či iné atrakcie, treba okamžite konať a zohnať alternatívu. Práve takto narážame na problém v daných lehotách pripraviť a zverejniť všetky potrebné dokumenty.

Plán kultúrnych podujatí sa pripravuje rok dopredu. Každá generácia je iná, každé obdobie má svoj kultúrny progres, potreby a očakávania. Takže plán podujatí, ktorý sa vytvoril napríklad v roku 2008, určite nebude korešpondovať s potrebami a očakávaniami ľudí v roku 2016.

Verím, že sa mi aspoň trochu podarilo priblížiť čitateľom časť práce a samotný chod MKIC.

a 2014. O čiastočných archívoch hovorím preto, že neexistujú zachované zložky ročníkov, kde by bol jasný koncept programu, stánkarov, atrakcií či samotných zmlúv. Existujú len účtovné záznamy, z ktorých potrebné informácie nevyčítame. Preto sme museli siahnuť do minulosti prostredníctvom miestnych novín, kde sú z každého ročníka aspoň aké-také záznamy. Nemilým prekvapením bolo, že každý ročník Dní zelá bol iný, jasné zameranie či koncept chýbal. Bývalí organizátori hľadali naozaj všemožné riešenia, ako uchopiť podujatie. Za posledných 18 ročníkov sa vyskúšalo mnoho konceptov, ale nič konkrétne a tradičné okrem kapusty samotnej nemalo stanovené základy. Napríklad v roku 1999 sa podujatie ani nekonalo. Paradoxom je, že na mnohých ročníkoch chýbala aj kapusta. Vzhľadom na spomínané okolnosti a bez riaditeľa, ktorý by určil samotný koncept smerovania kultúry, sa tohtoročné Dni zelá začali organizovať až od júna. Veľa času zabrali administratívne predprípravy. Právne a ekonomické oddelenie pomáhalo s vypracovaním potrebných zmlúv. Rádovo hovoríme asi o 250 zmluvách, ktoré treba vypracovať. Po selekcii prenajímateľov a účinkujúcich sa pripravia objednávky, následne sa vystavia zmluvy, prebieha schválenie a podpísanie. Takto pripravené zmluvy odosielame v dvoch kópiách poštou na podpísanie prenajímateľom či účinkujúcim. Podpísané zmluvy musia prísť naspäť ešte pred podujatím. Preto je potrebné dôkladne dosledovať, ktoré zmluvy chýbajú a obvolávať, aby sa včas vrátili. Nakoniec treba spárovať zmluvy s platbami. Celý proces sa deje za chodu bežnej dennej agendy.

Dramaturgia

Ďalšou dôležitou zložkou je samotná programová dramaturgia. Výber kapiel a účinkujúcich pozostáva z viacerých rovín. Prvou je samotný výber kapely, aby nevznikla monotónnosť. Druhou, či vybraná kapela vôbec môže vystúpiť. Ak má v približnom termíne svoj vlastný koncert, neoplatí sa jej robiť si konkurenčný, ktorý je na Dňoch zelá zadarmo. Potrebuje si vypredať vlastný koncert. Tento ročník sa nám to stalo s viacerými účinkujúcimi. Napríklad kapela Horkýže Slíže, Para, spevák Pavol Hammel. Ďalej treba pokryť nielen vekové, ale aj hudobné spektrum.

Z programovej dramaturgie môžeme priamo nadviazať aj na tohtoročnú zonáciu. Vzhľadom na vekové rozhranie a neustále sa zvyšujúcu návštevnosť bolo nutné rozptýliť to množstvo ľudí. V ponuke bola Fun zóna, tradičná zóna, Stupavar zóna, Pour Art zóna, prehliadky kostola, oratória atď. Podarilo sa nám pripraviť pestrú dramaturgiu, rozložiť hudobné štýly, ktoré aj korešpondujú s vekovým rozhraním. Ponúknuť návštevníkom viac ako tlačenicu pred jedným pódiom. Rozkorzovať ľudí po celom meste a vdýchnuť do podujatia kultúrneho ducha sprístupnením našich pamiatok aj s programom.

Prejdem priamo ku komplikácii, ktorá na tomto ročníku Dní zelá vznikla. Z časovej a papierovej náročnosti vzišiel model spolupráce s dodávateľskou firmou, ktorá mala zabezpečiť kompletne hlavnú gastro zónu. Žiaľ, stalo sa, čo sa stalo. Dodávateľ gastro nezvládol. Problém tohto rozsahu sa nedá vyriešiť na mieste. O to viac nás mrzí, že celé naše úsilie zotrelo zlyhanie dodávateľa v gastro zóne. Samozrejme, všetkým návštevníkom sa za spomenuté komplikácie ospravedlňujme. Budúci ročník gastro zónu zlepšíme.

FUN ZÓNA odštartovala program pre najmenších a kontinuálne prešla k programu pre adolescentov. V krásnom prostredí sa vynímalo vystúpenie našich detičiek zo súboru Stupavjánek. Prínosom boli aj tanečné workshopy či edukatívny program.
TRADIČNÁ ZÓNA v Máste ponúkla návštevníkom tradičné spracovanie kapusty a múzeum pána Stankovského.
REMESELNÝ TRH tento ročník podliehal prísnym kritériám, aby si naozaj zachoval remeselnú tvár a neskĺzol k blšiemu trhu. Túto latku chceme udržiavať aj pri nasledujúcich ročníkoch.
FARM FEST ZÓNA spolu s výstavou úrody a tradičnými pochutinami sa v novom preusporiadaní tiež osvedčila. Návrat kapusty sem určite patrí. Tento ročník bolo šesť predajných miest. Dynamický prínos mala kulinárska zelová show aj s chutnými jedlami pána Lachkoviča.

Každá jedna zóna si vyžadovala kompletnú prípravu od programu po výber stánkov a atrakcií, rozloženie a zakreslenie každého jedného miesta a, samozrejme, spomínanú administratívu. Všetko popri bežnej agende spočíva na pleciach troch ľudí.

Nasadenie

Dva mesiace pred podujatím prežíva organizátor doslova psychické peklo. Neustále ataky od prenajímateľov nájomných plôch, telefonáty, osobné útoky, slovné urážky aj vyhrážky a s blížiacim sa podujatím tento tlak ešte narastá. Pre návštevníkov sú Dni zelá troma dňami zábavy. Pre organizátorov je to náročné 4-týždňové pracovné vypätie, ťahajú sa 10-, 12-, 14-hodinové zmeny. Pripraviť propagačné materiály, rozmiestniť stánkové miesta, pripraviť parkoviská, branding po meste, nanosiť mobiliár… tona mravčej práce. Počas samotných príprav, to je asi sedem dní, stále ten istý tím ľudí MKIC robí 20-hodinové zmeny.

Také isté nasadenie majú aj TSS, polícia, hasiči, SBS, Červený kríž. Organizátor (MKIC) v spolupráci so spomínanými zložkami zaisťuje bezpečnosť a čistotu počas celého podujatia. Tento ročník sa posilnili všetky zložky na maximum. Veľkým problémom je narastajúci počet návštevníkov, s čím stúpajú aj kriminalita, vandalizmus, úrazy a devastácia nášho mesta. Tento ročník sa zámerne znížila propagácia. Napriek tomu bola návštevnosť extrémna. Prišlo odhadom 40 000 návštevníkov. Vďaka posilneniu SBS a otvorením viacerých zón, ktoré čiastočne rozptýlili ľudí, bola situácia relatívne udržateľná a nič vážne sa nestalo.

Keď sa podujatie skončí a doupratuje sa posledná smietka, organizátori sú vyčerpaní, chceli by si vybrať náhradné voľno, ale nie je to možné, treba dokončiť administratívu. Prichádzajú faktúry na úhradu. Celý kolotoč bežnej agendy sa s novým týždňom opäť roztočí. Príprava denných správ, plánovanie nasledujúcich akcií a opäť ďalšie víkendy v teréne…

Príprava kultúrnych podujatí je náročná vec. Kto to nevyskúšal, nevie, o čom hovorím. Buďme vďační, že máme tím MKIC. Sú to ľudia, ktorí pripravujú pre návštevníkov podujatia celý rok. K tomu Dni zelá, pre ktoré mesiac v kuse odsúvajú svoje rodiny a osobné voľno, aby sa návštevníci mohli tri dni zabávať. Ja môžem tomuto tímu a všetkým zložkám, ktoré odvádzajú na našich podujatiach skvelú prácu, povedať len jedno veľké ĎAKUJEM.

Ako povieme STOP!

Najkontroverznejšie bolo moje prvé označenie pri hodnotení podujatia Dní zelá. Teraz, keď už má čitateľ aspoň akú-takú predstavu aj z pohľadu organizátora, by som chcela toto vyjadrenie vysvetliť. Ten neskutočný atak, ktorý vznikol týždeň pred Dňami zelá na sociálnych sieťach a bol postupne cielene dobre živený, prerástol až do politickej antikampane. Na primitívne vyjadrenia nebudeme reagovať, ani ich brať ako mienkotvornú vzorku. Máme oficiálne stránky mesta, kde rešpektujeme každú konštruktívnu kritiku a snažíme sa plnohodnotne odpovedať na položené otázky.

Situáciu zbytočne komplikujú niektorí poslanci. Nechávajú sa strhnúť na sociálnych sieťach a podporujú šírenie neoverených správ. Dni zelá od začiatku organizuje MKIC. Pán poslanec Bugala spomínal, že tento ročník organizovala externá agentúra. Nie je to pravda. Pán poslanec mohol kedykoľvek osobne prísť a zistiť skutočný stav, nikdy sa tak nestalo. Jediní, čo prišli, boli pani poslankyňa Klačmanová a pán poslanec Hrica. Síce nie po informácie, ale so žiadosťami o stánkové miesto. V domnení, že pomôžeme Červenému krížu, sme vyhoveli len žiadosti pána Hricu a stánok doplnili. Zo zdravotnej organizácie sa nám vykľula politická strana. Cenník pre zdravotnú organizáciu je 40 eur a pre politickú stranu 150 eur. Rozdiel si vypočíta každý. Veci treba pomenovať a uviesť na pravú mieru. Poslanci poznajú situáciu v MKIC. Mohli kedykoľvek prísť s konkrétnym plánom či riešením a priložiť ruku k dielu. Verím, že pri 20. ročníku sa vzájomná spolupráca vytvorí a poslanci pri organizácii Dní zelá prispejú svojimi konkrétnymi návrhmi a riešeniami.

Stojíme pred jubilejným 20. ročníkom a musíme sa postaviť pred holý fakt, že mestské podujatie Dni zelá nám prerástlo do nadregionálneho festivalu. Návštevnosťou sa môžeme prirovnať k najväčšiemu multikultúrnemu festivalu na Slovensku. Citeľný rozdiel je, ak sa 40 000 ľudí rozptýli na ploche letiska, a ak devastuje centrálnu zónu mesta. Keď sú ľudia ochotní parkovať na záchytných parkoviskách a ísť 15 – 20 minút pešo, a nie parkovať autom priamo v centre podujatia. Hluk, odpadky a kriminalita v centrálnej zóne. Nie každý Stupavčan je nadšený z Dní zelá. Každý rok chodia od obyvateľov sťažnosti pre rušenie nočného pokoja, devastovanie osobného majetku, krádeže…

Čo urobíme, ak návštevnosť dosiahne 50 000 ľudí? Ako zabezpečiť plynulý prejazd záchranky? Ako minimalizovať počet alkoholom otrávených neplnoletých detí, krádeží či bitiek? Aj toto sú Dni zelá. Pre bezpečnosť a plynulý priebeh programu sme počas tohto ročníka ponechali voľný koridor s parkovaním pre účinkujúcich a pre prípadný príjazd sanitky. Ide o toľko kritizované voľné miesto na parkovisku pred Materskou školou na Ulici Janka Kráľa.

Čiastočným riešením budúceho ročníka bude upraviť cenník za prenájom miest. Momentálny príjem z podujatia spolu s dotáciami je okolo 75 000 eur, výdaj je taký istý. Ak chceme zabezpečiť lepšiu bezpečnosť, dopravu či program, treba sa dostať na finančnú úroveň minimálne 150 000 eur. Ďalším riešením finančnej situácie je osloviť väčšie firmy na sponzoring podujatia.

Ako sa však vyrovnať s pribúdajúcou návštevnosťou? Je naozaj únosné, aby toto podujatie s rozmermi festivalu organizovali mestskí úradníci popri celej ich agende? Spomínaný najväčší multikultúrny festival sa organizuje celý rok a pracujú na ňom desiatky ľudí. V čase festivalu sú nasadené stovky ľudí. Počet našich úradníkov v teréne sa dá zrátať na dvoch rukách. Neuveriteľné? Taká je realita.

Celý rok organizuje MKIC podujatia s veľkým nasadením a zodpovednosťou. Naším cieľom je pripravovať podujatia pre všetky vekové kategórie počas celého roka. Nielen tri dni v roku.

Martina MITICKÁ,
riaditeľka MKIC

Voľba formy podnikania

Stačí prejsť stupavskou Hlavnou ulicou a každý návštevník mestečka vidí, že v Stupave sa podnikaniu darí. Mnohí z vás, podnikateľov sa už rozhodovali alebo sa práve v tomto období rozhodujú pre najvhodnejšiu formu podnikania. Správne rozhodnutie nie je možné bez analýzy viacerých faktorov.

„PRE“ podnikanie fyzickej osoby hovoria najmä: rýchlosť a finančná nenáročnosť založenia i zrušenia živnosti, nízke odvodové zaťaženie pri ročných príjmoch do 4944 €, možnosť uplatnenia nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka vo výške 3803,33 €, možnosť uplatnenia výdavkov vo výške 40% dosiahnutých príjmov (max. 5040 €) – výhodné pri minimálnych reálnych nákladoch, nižšie výdavky na účtovníctvo a zostavenie daňového priznania.

„PRE“ podnikanie v S.R.O. hovoria najmä: výrazne nižšie odvodové a daňové zaťaženie pri dosahovaných vyšších ziskoch, či zodpovednosť majiteľa za škodu spôsobenú tretím stranám len do výšky základného imania.

Okrem plusov má však každá forma podnikania i svoje mínusy. Niekedy je výhodné súbežné podnikanie fyzickej osoby a spoločnosti s ručením obmedzeným.

Viac informácií získate na:
www.ekonoma.sk

PR i 201510005

KRÁTKE SPRÁVY

Foto: Milan GREGUŠ

NA KONCI ULICE FERDIŠA KOSTKU PRIBUDNE CHODNÍK

Dňa 27. 10. 2015 sa začali práce spojené s opravou a predĺžením jestvujúceho chodníka na Malackej ulici v úseku od lokality Dúbravy po Kalinčiakovu ulicu. V mieste stavby bude obmedzená, resp. vylúčená premávka pre peších a mesto Stupava týmto vyzýva občanov na zvýšenú opatrnosť. Termín realizácie prác je od 27. 10. 2015 do 30. 11. 2015. Zámerom oboch zmluvných strán je skrátiť čas realizácie na minimum, bude to však závisieť aj od poveternostných podmienok. Veríme, že dočasné obmedzenia strpíte a výsledok práce bude k spokojnosti občanov. **(mg)**

V REŠTRUKTURALIZÁCII POKRAČUJEME

Po náročnom procese reštrukturalizácie TSS pokračujeme v zlepšovaní systému fungovania príspevkovej organizácie Mestské kultúrne a informačné centrum. Pripravované zmeny sa dotknú najmä Mestskej knižnice Ruda Morica a stransparentnenia prenájmu a spôsobu využívania Kultúrneho domu. O zmenách vás budeme priebežne informovať. **(mg)**

Čo nové v Pohode?

Náš klub sa presťahoval do nových priestorov, ktoré sme slávnostne otvorili 3. 9. 2015. Medzi pozvanými bol pán primátor, ktorý zabezpečil občerstvenie, prišla aj pani prednostka. 16. septembra sa konala jedna z pravidelných prednášok našej životnej koučky pani Janette Šimkovej. O dva dni neskôr, 18. septembra, sme sa zúčastnili v Malých Leváročh na zábave, ktorú usporiadala Jednota dôchodcov Slovenska. Utorok 22. septembra sa seniori mohli zabaviť pri premietaní českej komédie „Život je život“. Streda 24. septembra patrila kúpaniu, mnohí z nás opäť ocenili termálne kúpalisko v Dunajskej Strede. Október sme začali českou filmovou rozprávkou „Sedem zhavranelých bratov“. A 2. októbra nás seniori z Jablonového pozvali, aby sme si zmerali sily na športových hrách v miestnom Seniorville, získali sme skvelé 2. miesto. V dňoch 9. až 11. októbra sme sa zúčastnili na poznávacom zájazde v Prahe. 22. októbra nasledovalo kúpanie v Dunajskej Strede. Zatiaľ posledná akcia sa konala 23. októbra, bolo ňou posedenie pri príležitosti „Mesiaca úcty k starším“. O zábavu sa postarali spevácky súbor „Stupavjan“, detský zbor „Stupavjánek“ a tanečná skupina Devils, za občerstvenie ďakujeme pani prednostke MÚ.

Viera ŠTEFKOVÁ
Klub seniorov Pohoda
Foto: archív Pohody

(pokračovanie zo str. 1)

Spravovali ich spočiatku väčšinou miestni učitelia alebo iní reprezentanti miestnej inteligencie.
Kultúrny rozmach v medzivojnovom období bol podnetom na vznik ďalších spolkových knižníc. V roku 1924 získala Miestna jednota slovenského roľníckeho dorastu v Máste od svojich českých kolegov zo Zbirohského okresu do daru knihy, ktoré tvorili základ spolkovej knižnice. V roku 1928 mali svoje spolkové knižnice v Stupave Telocvičná jednota Sokol a Robotnícka telocvičná jednota (RTJ).
Zachované obecné kroniky mlčia o sídlach spomínaných knižníc. Verejná knižnica v Máste mala sídlo zrejme v Obecnom dome (dnes je tu Mestská knižnica Ruda Morica), MJSRD si svoju knižnicu zrejme umiestnila do spolkového domu, postaveného v roku 1925. Kde sídlila prvá verejná obecná knižnica v Stupave, sa zatiaľ nepodarilo spoľahlivo zistiť. Je pravdepodobné, že od svojho založenia sídlila v Obecnom dome (dnes mestský úrad).
Podobne nevieme s istotou určiť ani sídla spolkových knižníc. Možno boli umiestnené v budovách, kde spolky vyvíjali svoju činnosť – Telocvičná jednota Sokol v hostinci U Maroša a RTJ v hostinci Štefana Lachkoviča (zemianska kúria na Hlavnej ulici). Prvé konkrétnejšie správy o knižničnom fonde sú z roku 1933, v tomto roku obecná knižnica sprostredkovala 3 636 výpožičiek, pričom jej knižničný fond tvorilo 450 zväzkov. Knihovníkom bol Alexander Šmelík, knižnica bola pre verejnosť otvorená len jeden deň v týždni, v sobotu.
Rovnakú prevádzku mala knižnica ešte aj v roku 1941, knihovníkom bol vtedajší poslucháč filozofie Ján Horecký, neskorší profesor a jazykovedec. Počet kníh stúpol na 798 zväzkov, počet výpožičiek však klesol na počet 3 428. Knižnica stále nemala vyhovujúce sídlo, svetová vojna ani rušné obdobie po jej skončení rozvoju knižnice nepriali.

Miestna ľudová knižnica

V roku 1953 bola zlúčená susedná obec Mást so Stupavou, podľa pamätníkov v tomto období sídlila obecná knižnica v budove Miestneho národného výboru v Stupave (dnes mestský úrad), v pôvodnej zasadacej miestnosti. V päťdesiatych rokoch si komunistický režim upevňoval svoju moc, ideologickému tlaku neušiel ani obsah knižničného fondu. Knihy autorov, ktorí sa dostali do nemilosti režimu, boli vyradené a určené na likvidáciu. Knižnicu s prerieďeným knižničným fondom vedenie obce presťahovalo do domu, ktorý stojí za pomníkom M. R. Štefánika, do bývalej triedy nemeckej školy. V roku 1962 bolo v knižnici zriadené riadne knihovnícke miesto na plný úväzok, získala ho Žofia Moricová, manželka spisovateľa Ruda Morica. Neskôr k nej pribudla Žofia Horecká, manželka profesora Jána Horeckého, a na kratší čas aj Tatiana Majerská.
V roku 1964 bol dokončený Závodný klub Cementár (kultúrny dom) a svoje dôstojnejšie sídlo tu našla aj miestna ľudová knižnica. Dnes je v týchto priestoroch kaviareň Tini club. Kníh aj čitateľov pribúdalo, priestory knižnice v kultúrnom dome sa stávali čoraz viac tesnejšími. Vtedajšie vedenie obce hľadalo nové, priestrannejšie sídlo knižnice. Vyhliadnutý bol objekt v úplnom centre Stupavy na vtedajšej Nálepkovej ulici.

Na mieste bývalej sódovkárne

Pre novú knižnicu obec určila objekt bývalej firmy Milica na výrobu sódovky a likérov. Moderný dom s funkcionalistickými prvkami bol postavený v roku 1935, v jeho dvorovej časti bola zriadená sódovkáreň, vzadu vo dvore bol sklad liehovín a ľadovňa. Po znárodnení firmy bol dom vo vlastníctve miestneho národného výboru, v roku 1976 boli jeho priestory uvoľnené a začalo sa s jeho adaptáciou. Dvorová časť bývalej prevádzkarne bola asanovaná a na jej mieste bolo postavené nové krídlo knižnice. Stavebné práce boli ukončené v novembri 1978. Investícia prekročila sumu 300 000 Kčs, prístavba mala 250 m², kompletné nové zariadenie, samostatné kúrenie a dostatok denného svetla. Vybavenie priestorov novým zariadením, sťahovanie a revízia knižničného fondu, trvali štyri mesiace. Nové priestory knižnice boli pre verejnosť prvýkrát otvorené 26. marca 1979, pracovali v nej Žofia Moricová a Zlatica Obadalová, ktorá sa stala po odchode pani Moricovej do dôchodku vedúcou knižnice.

Ďalšie sťahovanie

Knižnica v nových priestoroch prežila opäť len jednu dekádu. Začiatkom roku 1989 získala Stupava štatút mesta a knižnica nový názov – mestská knižnica. Po zmenených politicko-spolo-

VEREJNÁ KNIŽNICA V STUPAVE

Rok	Knižničný fond	Počet čitateľov	Počet výpožičiek	Počet obyvateľov
1933	450	—	3 636	—
1935	569	—	—	3 705
1937	629	—	—	—
1942	798	—	—	—
1968	6 573	671	12 790	6 750
1979	17 000	1 300		
1985	23 094	1 453	43 544	—
1992	26 053	894	23 370	8 317
1994	25 308	923	22 206	8 194
2011	26 025	762	15 395	9 282
2014	26 130	800	12 839	10 399

Vizualizácia: Palo PILAŘ, Lukáš VARGIC

čenských podmienkach bol na znárodnenú budovu v roku 1990 uplatnený reštitučný nárok. Vedenie mesta muselo hľadať opäť pre knižnicu nové miesto. Pre nové sídlo knižnice bol určený bývalý Obecný dom v Máste na Hviezdoslavovej ulici. Jeho priestory uvoľnila osobitná škola, po drobných adaptačných prácach sa sem koncom roku 1992 presťahovala Mestská knižnica Ruda Morica. Pre verejnosť bola otvorená v marci 1993, spolu s knihami putoval na nové miesto aj celý pôvodný inventár knižnice z roku 1978: drevené police, kancelársky nábytok ba aj pôvodný koberec. V turbulentnej klíme začiatkom deväťdesiatych rokov začala degradácia mestskej knižnice, ktorá sa dostávala na okraj záujmu. Riešenie bolo v tom čase označené ako „dočasné“, knižnica napriek tomu sídli v neudržiavanej chátrajúcej budove so starým vybavením dodnes. V knižnici pracuje dlhoročná pracovníčka Zlatica Obadalová spolu s kolegyňou Beatou Tomkovičovou. V posledných dvadsiatich rokoch spolu s ňou v knižnici kratší čas pracovali Jana Sokolová, Zlatica Soboličová a výpomocne aj iní zamestnanci Mestského kultúrneho strediska.

Nový názov knižnice

Mestské kultúrne stredisko v Stupave zorganizovalo 27. marca 1996 pri príležitosti nedožitého 70. výročia narodenia spisovateľa Ruda Morica seminár o jeho živote a diele. Na tomto seminári zaznela požiadavka, aby mestská knižnica niesla meno spisovateľa Ruda Morica, ktorý prežil väčšinu svojho života v našom meste. Poslanci mestského zastupiteľstva tento návrh na svojom zasadnutí podporili a knižnicu s účinnosťou od 1. apríla 1996 premenovali na Knižnicu Ruda Morica. V praxi sa názov doplnil, v súčasnosti sa používa v podobe Mestská knižnica Ruda Morica.

Súčasný stav knižnice

Časté zmeny a nedostatočná podpora jej významu v posledných desaťročiach sa negatívne odrazili na celkovom stave sídelnej budovy knižnice, jej technickom vybavení, kvalite a rozsahu knižničného fondu a v neposlednom rade aj na čitateľskom záujme. Hygienický a technický stav budovy je pre prevádzku verejnej knižnice krajne nevyhovujúci, zo strany kompetentných orgánov reálne hrozí zákaz jej prevádzky v súčasných priestoroch. Návštevnosť knižnice negatívne ovplyvňuje aj jej excentrická poloha v rámci mesta. Zo štatistických údajov vyplýva, že napriek pribúdajúcemu počtu obyvateľov klesol za posledných 30 rokov počet výpožičiek, čitateľov a návštevníkov knižnice o 50 %. Ťažiskovou skupinou čitateľov sú žiaci prvého stupňa základnej školy, ktorí absolvujú zápis do knižnice v rámci učebných hodín. Zastaraný mobiliár a stiesnené priestory bránia nárastu knižničného fondu. Nízku atraktivitu knižničných služieb tvorí aj klasická lístková kartotéka, absencia priestoru pre prezenčné štúdium, chýbajúce počítače a prístup na internet.

Knižnica sa bude opäť sťahovať

Súčasné vedenie mesta Stupava si uvedomuje havarijný stav mestskej knižnice a jej dlhoročnú degradáciu. Knižnica zaostáva v ponuke knižničných služieb, nemá spracovaný knižničný fond do automatizovaného systému, nemá študovňu ani čitáreň pre prezenčné štúdium. Podobne je na tom aj s technologickým vybavením, knižnica neposkytuje čitateľom prístup k počítač a na internet. Spomínané nedostatky a doterajší nedostatočný záujem samosprávy sú príčinou kritického stavu mestskej knižnice.

Z tohto dôvodu mesto pripravuje projekt na zmenu sídla knižnice, nového konceptu jej poslania a s tým súvisiaceho technického vybavenia a personálneho zabezpečenia. Cieľom projektu je nielen modernizácia knižnice, ale aj rozšírenie poskytovaných služieb o pracovisko Informačného centra pre dolné Záhorie.

Pre nové sídlo Mestskej knižnice Ruda Morica bol vybraný objekt na Hlavnej ulici s udržiavanou záhradou v blízkosti základnej školy. Pre verejnosť je využívaný príležitostne, naposledy v ňom bola dočasná expozícia prác džbánkara Ferdiša Kostku v roku 2014 a jarný remeselný trh občianskeho združenia Pohodka v roku 2015.

Milan GREGUŠ
Foto: archív Mestskej knižnice Ruda Morica

MEDZINÁRODNÝ DEŇ KUCHÁROV V ŠKOLSKEJ JEDÁLNI

Medzinárodný deň kuchárov oslavuje Svetová asociácia kuchárskych zväzov (WACS) každoročne 20. októbra. Jej členovia pripravujú v tento deň rôzne podujatia zamerané na propagáciu kuchárskeho umenia a zdravého stravovania. Tohtoročné oslavy mali spoločnú tému „Zdravé deti – Zdravá budúcnosť“, oslavovalo sa preto najmä v materských a základných školách. Kuchári na celom svete v tento deň propagovali medzi deťmi zdravú výživu a kuchárske umenie pri príprave zdravých jedál. Do celosvetového sviatku kuchárov sa zapojil aj Slovenský zväz kuchárov a cukrárov. Členovia jeho bratislavského klubu, kuchársky majster Miloš Lachkovič spolu s manželkou, cukrárskou majsterkou Pavlínou Lachkovičovou, pripravili v tento významný deň program pre deti v školskej jedálni ZŠ kpt. Jána Nálepku v Stupave. Deťom v ich prítomnosti nachystali ovocný šalát, ktorý im veľmi chutil. Žiaci si Medzinárodný deň kuchárov užili, zaujalo ich aj rozprávanie kuchárov o zdravej výžive a správnom stravovaní. **(mg)**

KRÁTKE SPRÁVY

KNIŽNIČKY NA AUTOBUSOVÝCH ZASTÁVKACH DOČASNE KONČIA

Knihy z knižničiek na autobusových zastávkach na zimu sťahujeme do tepla. Ak máte čitateľský záujem o darované knihy, od 1. novembra si ich môžete počas návštevných hodín vybrať v Mestskej knižnici Ruda Morica na Hviezdoslavovej ulici. Nájdete medzi aj kvalitnú literatúru pre deti aj dospelých. (mg)

Foto: Milan GREGUŠ

Zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Stupave sa koná 26. novembra 2015 vo veľkej sále kultúrneho domu o 9.00 hod.

KOŠE PRE PSÍČKÁROV

Na podnet občana z aplikácie Odkaz pre starostu boli opravené poškodené koše a osadené nové koše na psie exkrementy. Opravené koše nájdete na pôvodných miestach v Kaštieľskom parku, na križovatke ulíc Janka Kráľa – Ružová a na Ulici Janka Kráľa. Nové koše boli osadené na križovatkách ulíc Železničná – Mierová, Železničná – Vajanského, Dlhá – Vajanského, Zdravotnícka – Bezručova a na Cementárenskej ulici. V širšom centre mesta je aktuálne osem košov určených pre psičkárov. Využívajte ich pri vychádzkach so svojimi štvornohými miláčikmi. Ďakujeme. (mg)

Foto: Milan GREGUŠ

MESTSKÁ POLÍCIA V STUPAVE – VOLAJTE 159

Obyvatelia mesta Stupava môžu využiť pri volaní na mestskú políciu skrátené číslo 159. V platnosti zostáva aj telefónne číslo 02/659 34 100, prípadne 0905 621 454.

Zasadnutie mestského zastupiteľstva

Riadne 8. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Stupave sa konalo 22. októbra 2015 v Kultúrnom dome v Stupave. Zasadnutie sa začalo o 9.00 hod., ukončené bolo po siedmich hodinách, o 16.15 hod.

Zastupiteľstvo bolo uznášaniaschopné, zúčastnilo sa na ňom 15 poslancov. V priebehu zasadania prišiel poslanec JUDr. Štefan Haulík, po celý čas bol neprítomný poslanec Ing. Marek Lacka. Celý priebeh rokovania bol prístupný v priamom prenose na internetovom portáli www.zastupitelstvo.sk. Z prijatých uznesení vyberáme:

- MsZ v Stupave schválilo, že kontrolu plnenia uznesení MsZ predkladá mestskému zastupiteľstvu hlavná kontrolórka mesta na každom zasadnutí mestského zastupiteľstva.
- MsZ v Stupave zobralo na vedomie informáciu o projekte Sacra Velo.
- MsZ v Stupave určilo plat primátorovi mesta Stupava vo výške 2 500 eur odo dňa 1. 11. 2015 (zníženie platu o 400 eur).
- MsZ v Stupave schválilo návrh plánu kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky mesta Stupava na II. polrok 2015 s pripomienkami.
- MsZ v Stupave poverilo hlavnú kontrolórku mesta Stupava výkonom kontroly v súlade so schváleným plánom kontrolnej činnosti.
- MsZ v Stupave schválilo miestny poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad na území mesta Stupava na rok 2016 vo výške 33,- eur na osobu a rok.
- MsZ v Stupave uložilo prednostke mestského úradu predložiť správu Dočasnej komisii MsZ pre zabezpečenie a koordináciu všetkých činností súvisiacich s prípravou, obstaraním, spracovaním a schválením doplnkov územného plánu a nového územného plánu mesta Stupava a MsZ o stave rozpracovanosti čiastkovej zmeny 1.B a nového územného plánu.
- MsZ v Stupave uložilo prednostke úradu zverejniť organizačný poriadok Mestského úradu v Stupave na web stránke mesta www.stupava.sk s termínom do novembrového zasadania MsZ.

Dokumenty a materiály k zasadnutiu mestského zastupiteľstva, ako aj zápisnice a uznesenia sú zverejnené na internetovej stránke mesta Stupava v sekcii samospráva/dôležité informácie a v sekcii zápisnice, VZN, smernice. Videozáznam zo zasadnutia zastupiteľstva je archivovaný na internetovej stránke www.zastupitelstvo.sk, dostupný je aj zo stránky mesta Stupava v sekcii zápisnice, VZN, smernice.

Milan GREGUŠ

ad: Nový čas, 7. 10. 2015

Dňa 7. 10. 2015 bol v tlačenom vydaní denníka Nový Čas č. 231/25 na strane 10, ako aj na webovej stránke denníka Nový Čas uverejnený článok pod titulom: „V Stupave si vysvetľujú transparentnosť po svojom: Prečo taja honoráre pre hviezdy?“ Príspevok obsahuje nepravdivé a zavádzajúce skutkové tvrdenia, ktoré majú za cieľ navodiť dojem údajnej „netransparentnosti“ vo zverejňovaní informácií týkajúcich sa hospodárenia s majetkom mesta.

V zmysle ustanovenia § 5a ods. 5 písm. r) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) zmluva, ktorej predmetom je umelecký výkon alebo použitie umeleckého výkonu a zmluva, ktorú uzatvára povinná osoba s fyzickou osobou inej umeleckej profesie nie je povinne zverejňovanou zmluvou. Na základe uvedeného mesto Stupava konalo plne v súlade so zákonom o slobode informácií, keď nezverejnilo zmluvy, predmetom ktorých bol umelecký výkon interpretov, ktorí vystupovali na podujatí Dni zelá 2015 tak, ako to vyplýva z citovaného ustanovenia. Okrem uvedeného mestu Stupava, ako povinnej osobe v zmysle zákona o slobode informácií, nebola v súvislosti so zmluvami s jednotlivými interpretmi v čase do zverejnenia článku doručená žiadna žiadosť o sprístupnenie informácií v zmysle ustanovenia § 14 a nasl. zákona o slobode informácií. Uvedený postup bol konzultovaný aj s právnikmi Mesta Stupava, ktorí potvrdili, že v tejto záležitosti mesto postupovalo v medziach a v plnom súlade so zákonom o slobode informácií a inými právnymi predpismi.

Okrem uvedeného, tvrdenie v dotknutom článku, ktoré sa týkalo nevyjadrenia sa primátora v údajnej „prisľúbenej“ lehote, je zavádzajúce a skresľujúce. Zo strany autorky článku bol primátor mesta Roman Maroš telefonicky a e-mailom oslovený za účelom vyjadrenia sa k otázke, na základe čoho neboli uverejnené zmluvy s umelcami a aké boli ich honoráre, avšak lehota na jeho vyjadrenie nebola dohodnutá ani zo strany autorky článku vyžiadaná, do uzávierky, prípadne do iného konkrétneho času.
Primátor mesta Stupava v tejto súvislosti opätovne uvádza, že pri zverejňovaní zmlúv s umelcami bolo postupované v plnom súlade s § 5a ods. 5 písm. r) zákona o slobode informácií a s ďalšími zákonnými ustanoveniami. Akékoľvek tvrdenia denníka Nový Čas o údajnej netransparentnosti primátor mesta Stupava v plnom rozsahu odmieta a považuje ich za snahu o vyvolávanie senzácií.

Vzhľadom na skutočnosť, že tvrdenia uvedené v článku považuje primátor za nepravdivé, tendenčné a zavádzajúce, bola vydavateľovi denníka Nový Čas zároveň odoslaná žiadosť o uverejnenie tlačovej opravy nepravdivých údajov podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve (tlačový zákon) a o uverejnenie ospravedlnenia.

Milan GREGUŠ

SĽUBNÝ ZAČIATOK ROZVOJA NÁŠHO MESTA

Ako primátor si uvedomujem nepomer medzi nárokmi obyvateľov a finančnou situáciou nášho mesta. Záleží mi na jeho rozvoji, a preto je mojou snahou hľadať ďalšie možnosti financovania a podpory.

V priebehu roka sa nám podarilo rozbehnúť viacero aktivít, ktoré nie sú rozpočtované zo zdrojov mesta. Ide o našu snahu využiť všetky dostupné prostriedky, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu kvality života v meste. Tento prehľad ponúkam obyvateľom mesta ako príležitosť čiastkového zhodnotenia mojej práce na získavaní dodatočných finančných zdrojov a realizácií nefinančných aktivít.

Niekoľkokrát som už informoval verejnosť o získaných dotáciách na rozširovanie kapacít tak v materskej, ako aj v základnej škole. Na projekt budovania modulovej školy sa nám podarilo získať dotáciu vo výške 250 000 eur (ministerstvo školstva), ďalší projekt nadstavby Materskej školy na ulici J. Kráľa bol podporený sumou 80 000 eur (ministerstvo školstva) a 5 500 eur (BSK).

Ďalšie projekty a získané financie

- Multifunkčné ihrisko, dotácia vo výške 40 000 eur (Úrad vlády SR) – tento príspevok tvorí len 50 % celkových nákladov.
- Kompletná rekonštrukcia hasičského auta v hodnote 150 000 eur (ministerstvo vnútra).
- Inteligentný priechod pre chodcov na Ulici Ferdiša Kostku v hodnote 15 000 eur (Regionálne cesty Bratislava).
- Chodník a inteligentný priechod pre chodcov na uliciach F. Kostku a J. Ondruša v hodnote 25 000 eur (súkromný investor).
- Štyri inteligentné priechody pre chodcov umiestnené na Hlavnej ulici v celkovej hodnote 60 000 eur (súkromný investor).
- Rekonštrukcia objektu vo vlastníctve mesta pre potreby knižnice v hodnote 100 000 eur (súkromný investor).
- Výpočtová technika pre potreby novej knižnice v hodnote 4 000 eur (BSK).

Zámena pozemkov a revitalizácia parku

Pred časom som informoval o neodsúhlasení zámeny pozemkov zo strany poslancov Mestského zastupiteľstva v Stupave. Toto rozhodnutie vážne ohrozilo ďalší postup pre účely postupnej revitalizácie oboch častí parkov. Aj napriek tejto skutočnosti sa mi podarilo na pôde BSK opätovne zaradiť zámenu pozemkov na rokovanie ako prípad hodný osobitného zreteľa – bez finančného doplatku. Zámena sa týka dvoch parciel, mesto Stupava v nej odstupuje menšiu parcelu a získava väčšiu.

Na vyčistenie Malého parku prebehli viaceré dobrovoľnícke brigády, ďalšou podporou zámeru vybudovania centrálnej oddychovej zóny v tomto priestore bude premostenie potoka, pretekajúceho medzi Malým a Kaštieľskym parkom. Na vybudovanie mostíka prispel BSK sumou 2 500 eur. Na nevyhnutný orez dlhodobo neudržiavaných stromov v Malom parku, ktorý zaistí bezpečnosť jeho návštevníkov, prispel súkromný investor sumou 8 000 eur. Cieľom prác v Malom parku je plnohodnotné využívanie tohto priestoru pre verejnosť už v budúcom roku.

Podpora zamestnanosti a charita

Využitím finančnej podpory zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa nám podarilo zamestnať 2 zamestnancov, administratívneho pracovníka a záhradníka.

Podarilo sa nám založiť mestský charitatívny projekt s názvom Stupavské srdce. Veľmi ma teší aktivita a prajnosť Stupavčanov, ktorí pre sociálne slabšie rodiny venovali finančné dary v celkovej výške 2 786 eur. Hmatateľný pocit spolupatričnosti a vzájomného pochopenia je motivujúci do ďalšej práce.

Roman MAROŠ
primátor mesta Stupava

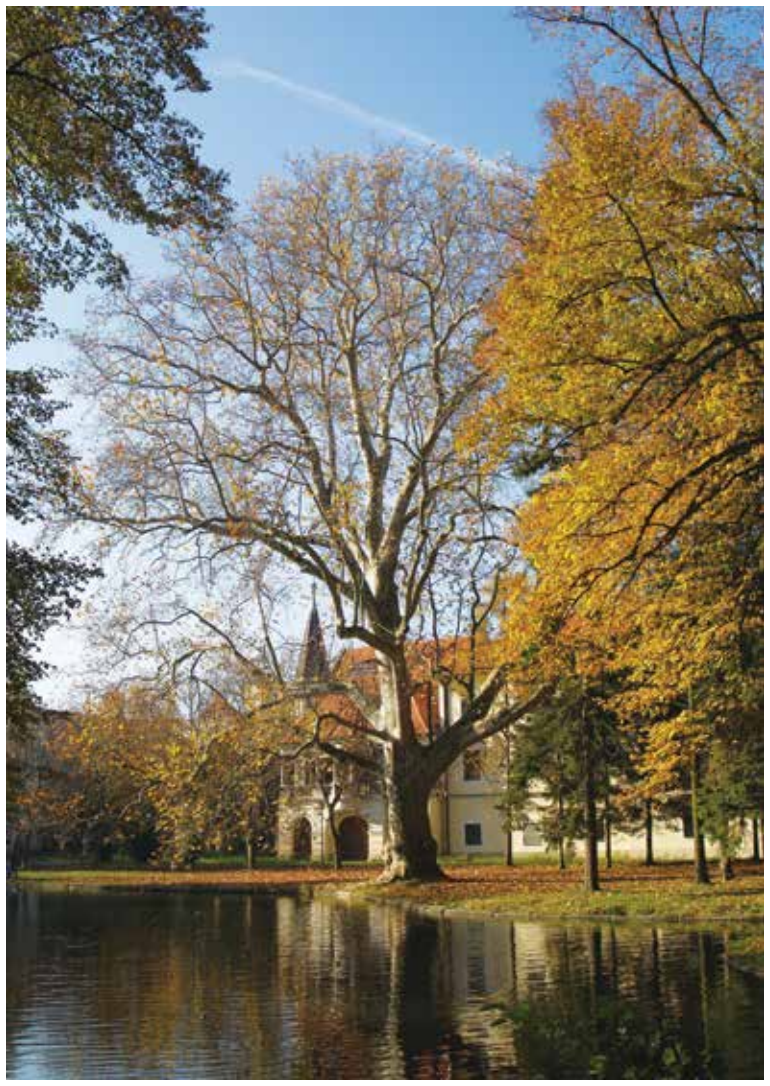
Hippokrates by tlieskal

Aj stromy majú svoje súťaže krásy. V tej tohtoročnej sa medzi dvanástimi finalistami ocitol platan z Kaštieľskeho parku.

Kaštieľsky park zdobí niekoľko platanov západných, do ankety Strom roka 2015 sa však dostal iba ten pri jazierku. Patrí k pozoruhodným a pôsobivým drevinám nášho mesta, jeho vek dendrológovia odhadujú na 250 rokov, obvod kmeňa dosahuje úctyhodných 600 cm a celý strom meria 35 metrov. O konečnom umiestnení nášho platana západného v ankete rozhodli hlasujúci, medzi ktorými boli aj žiaci stupavskej školy. Ešte počas augusta tento obor viedol tabuľku dvanástich finalistov, pri výslednom vyhodnotení však napokon skončil na treťom mieste. Na priečke nad ním sa umiestnil dub letný z Tomášikova a prvé miesto získala hruška ružová z Bošáce, ktorá sa zároveň stala reprezentantkou Slovenska v súťaži Európsky strom roka. Spolu s ocenením do Stupavy putovalo 200 eur, ktoré poslúžia na ošetrenie stromu a dendrologický posudok od profesijného a záujmového združenia arboristov ISA Slovensko. Odmenu v podobe výsadbového materiálu v hodnote 100 eur získali aj stupavskí žiaci – porota ich vyhodnotila ako tretích v poradí spomedzi usilovných zberačov hlasovacích lístkov v školách, ktoré sa do ankety zapojili.

Daša ČEJKOVÁ
Foto: Martin MURÁNI

Hlavnou myšlienkou ankety Strom roka, ktorú už trinásť rokov organizuje Nadácia Ekopolis, je podporovať vzťah ľudí k prírode a k miestu, kde žijú. Tým, že nadšenci objavujú a upozorňujú na vzácne staré stromy, vzbudzujú záujem o ochranu týchto prírodných pamiatok, čo je dôležité najmä u mladšej generácie.

PLATANY

Tieto mohutné stromy s rozkošatenou korunou poskytujú útočisko nielen mnohým druhom vtáctva, ale aj chladivý tieň počas horúcich letných dní. Dožívajú sa stoviek rokov. Svojou dekoratívnosťou a majestátnym vzhľadom sú dôstojnou ozdobou rozľahlých parkov, znášajú orezávanie a dokážu sa rýchlo zregenerovať.
Svoje miesto si získali aj u bylinkárov: kôru vyvárali v octe a odvarom liečili bolesti hrdla a zubov. Vetvy posvätného arménskeho platanu pomáhali veštiť budúcnosť miestnym zaklínačom a strážcom ohňa, Peržania ich zase považovali za ochrancov kráľov. S jedným zo starých platanov v centre mesta Kos na rovnomennom gréckom ostrove je spojený príbeh Hippokrata, ktorý v jeho tieni učil svojich žiakov. Práve tu vyslovil svoju prevratnú myšlienku, že ľudské pocity nevychádzajú zo srdca, ale z mozgu. V skutočnosti však ide nanajvýš o niektorého z potomkov legendárneho stromu, pretože ten pôvodný by dnes musel mať 2 500 rokov. A to, napriek odolnosti a životaschopnosti, žiaden platan doteraz nezvládol. **(dč)**

Enright Development

Správa bytových domov a SVB

- Je vám jedno akú hodnotu má váš byt v zanedbávanom objekte?
- Nevadí Vám nezáujem správcu?
- Neviete sa dovolať správcovi, keď ho potrebujete?
- Netrápi Vás na čo boli vynaložené vaše financie?

alebo ...

... máte záujem na efektívnom spravovaní vášho majetku a osobnom prístupe, správcu, ktorý má na vás čas a záleží mu na spokojnosti klienta?

Naša správcovská spoločnosť sa orientuje na bytové a polyfunkčné domy, v Stupave a okolí, s požiadavkami na vyššiu a komplexnejšiu starostlivosť, osobný prístup správcu a nadštandardné služby.

0905 255 187
www.enright.sk

i 201510003

Keď teší tešiť iných

Už niekoľko týždňov tu máme jeseň. V niekom evokuje radosť z posledných lúčov slnka, v niekom smútok zo zamračeného a daždivého počasia, deti sa tešia na šarkaniády, dospelí možno na obdobie, keď skultivujú svoje záhrady a sady a bude ich čakať čas odpočinku. Zima je zasa obdobím, keď prichádza čas objavovania tajomstva Vianoc, často bielych, čas sánkovačiek a lyžovačiek, čas pokoja a radosti pre všetkých bez rozdielu veku.

Na jar sa snáď tešíme všetci. Prvé teplé slnečné lúče, vôkol prebúdzajúca sa príroda otvára srdcia mnohých veľkých i malých.

A napokon leto, čas prázdnin, slnka, vody a dovoleniek… v každom období si každý nájde tú svoju radosť, ale musí chcieť. Netreba k tomu veľa. A práve na prelome jari a leta niekto urobil sebe a najmä iným radosť navyše. Konkrétne deťom v Materskej škole na Marcheggskej ulici.

Dovoľte nám poďakovať sa pánovi dipl. Ing. Petrovi Balogovi, ktorý práve našim deťom urobil veľkú radosť zakúpením trampolíny a tým im spríjemnil koniec školského roka a začiatok prázdnin.

V dnešnej dobe je vzácnosť nájsť človeka, ktorý sa rozhodne takýmto spontánnym činom znásobiť radosť detí a vyčariť dospelým na tvári úsmev.

Za všetkých škôlkarov, rodičov, zamestnancov MŠ Marcheggská a členov OZ pri MŠ Marcheggská veľké ĎAKUJEME.

Text a foto:
OZ pri MŠ Marcheggská

KRÁTKE SPRÁVY

OKRÚHLY STÔL
13. 11. 2015

VEREJNÉ STRETNUTIE OBČANOV S PRIMÁTOROM A POSLANCAMI

Pozývame obyvateľov Stupavy na verejné stretnutie s primátorom a poslancami mesta s názvom Okrúhly stôl, ktoré sa uskutoční v piatok 13. novembra 2015 od 18.00 do 20.00 hod. vo veľkej sále kultúrneho domu. Pravidelné verejné stretnutia občanov s poslancami a primátorom mesta sú príspevkom k lepšej informovanosti medzi samosprávou a obyvateľmi mesta. O ďalšom termíne Okrúhleho stola budeme informovať.

Program stretnutia:

1. Informácia o riešení otázky nedostatočnej kapacity v Základnej škole kpt. Nálepku v Stupave, diskusia.
2. Informácia o riešení otázky nedostatočnej kapacity v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Stupava, diskusia.
3. Prezentácia projektovej dokumentácie stavby „Polyfunkčný dom Stupava – Námestie“, diskusia.
4. Voľná diskusia na iné témy.

VANDALIZMUS
NETOLERUJEME!

Vandalizmus zbytočne oberá mesto Stupava o finančné prostriedky a poškodzuje našu dobrú vizitku. Netolerujte ani vy takéto správanie a v prípade potreby upozornite Mestskú políciu v Stupave:

159, 02/ 65 934 100, 0905 621 454

MESTO STUPAVA

VŽDY ČERSTVÉ INFORMÁCIE O ŽIVOTE V NAŠOM MESTE

Pridaj sa k nám na sociálnej sieti facebook

www.facebook.com/stupava.sk
www.stupava.sk

Plánovaná novostavba na Námestí sv. Trojice

Na Námestí Sv. Trojice stojí medzi historickou budovou hostinca a známou predajňou zmrzliny budova bývalej katolíckej školy. Stavba slúžila školským účelom už v prvej polovici 19. storočia, dnes je v súkromnom vlastníctve. Budova je vďaka dlhodobému chátraniu v ruinovom stave. Nový vlastník chce starú budovu odstrániť a na jej mieste postaviť štvorpodlažný polyfunkčný dom.

Podľa Sprievodnej a technickej správy, Polyfunkčný dom, 09/2015 je „objekt navrhnutý ako štvorpodlažný polyfunkčný dom s čiastočným podpivničením. Hmota objektu je členitá. Tvarovo vychádza z pôvodného objektu jednoduchého tvaru so sedlovou strechou. Objekt sa svojím zastavaným tvarom podobá na susedný objekt reštaurácie. Budovu tvoria tri základné hmoty.

Obytné časti budovy sú prestrešené sedlovou strechou a tretiu hmotu tvorí presklená vertikálna komunikácia – schodisko s technickou miestnosťou v streche. Táto hmota je prestrešená plochou strechou. Hmota schodiska koncepčne odzrkadľuje dominantu námestia – Kostol svätého Štefana. Pôdorysne je objekt v tvare písmena L. Prízemie s parkovacími miestami je z južnej strany budovy postavené na hranici pozemku. Na druhom až štvrtom podlaží je fasáda uskočená o 3 metre od hranice pozemku. Na tejto fasáde sú navrhnuté lodžie a balkóny. Hmota, ktorá najviac situačne zasahuje do námestia, drží svojou zastavanosťou líniu oplotenia reštaurácie. Táto hmota je štvorpodlažná, zastrešená sedlovou strechou. V parteri sa nachádzajú dvojpodlažné priestory pre občiansku vybavenosť. Fasáda tejto hmoty je načlenená vertikálnymi oknami, na fasáde sa uvažuje s použitím obkladu – kameň alebo kompozit. Pred objektom sa nahradí spevnená plocha s parkovaním na verejný priestor so zeleňou“.

Vzhľadom na to, že uvedená stavba sa nachádza v zóne s osobitným režimom „Centrálnej mestskej zóny I. stupňa“ s osobitnými regulatívami, bol uvedený zámer vyvesený dňa 26. 10. 2015 a počas 30 dní bude prístupný verejnosti na pripomienkovanie.

(mg)
Vizualizácie: Architekti.sk

Stupavské SRDCE

14. 11. 2015
od 8.00 – 12.00 hod.
Kultúrny dom Stupava

15. 11. 2015
od 13.00 – 17.00 hod.
Kultúrny dom Stupava

:DAROVANÉ S ÚSMEVOM

Ďakujeme

STUPAVSKÉ SRDCE

pokračuje, tentokrát so zameraním na zimné oblečenie a športové potreby na zimné športy. Ak máte doma zimné oblečenie a zimné športové potreby z ktorých vaše deti vyrástli, darujte ich ľuďom ktorým poslúžia. Príďte aj vy a vyberte si čo potrebujete.

*Darované veci prineste od **2. 11. do 11. 11.** v čase od 16.00 do 18.00 hod. do výstavnej sály kultúrneho domu. V prípade potreby kontaktujete pani **Soňu Tomekovú** 02/60 20 09 14, sona.tomekova@stupava.sk.*

STUPAVSKÉ SRDCE POMOHLO DEŤOM

Do charitatívneho projektu Stupavské srdce sa zapojila finančným darom aj Kaviareň Ulička. Majiteľ kaviarne odovzdal 20. 10. 2015 Mgr. Soni Tomekovej, pracovníčke Referátu sociálnych vecí, zdravotníctva a školstva mesta Stupava, finančný dar 170 eur. Dar bol odovzdaný, časť v hodnote 70 eur dostala mama zo Stupavy na liečebný pobyt pre zdravotne postihnutú dcérku, za zvyšných 100 eur boli uhradené poplatky v materskej škole dvom súrodencom zo sociálne slabšej rodiny. Ďakujeme vedeniu Kaviarne Ulička za dar, ktorý pomohol deťom, ktoré pomoc potrebujú. **(mg)**

RIADKOVÁ INZERCIA

- Načerpajte novú energiu a dobre si zacvičte. Pravidelné hodiny power jogy v priestoroch ZŠ Hargašova. Od 2. novembra pravidelné cvičenie v pondelok a stredu o 19.30 hod. Viac informácií: joga.zahorska@gmail.com alebo na tel.: 0902 272 272.
- Predám sečkovnicu a 50 l demižóny. Kontakt: 0905 470 163.
- Prenajmem obchodné kancelárie oproti Polusu. Dobrá dostupnosť a označenie, kontakt: 0905 456 542, p. Zadňančinová.
- Kvalitné liečebné masáže chrbtice i celého tela v Zdravotnom stredisku v Stupave na prízemí, masážny salón DHARMAS, Vladimír Daráš. Príďte zažiť osobne, prvá masáž so zľavou 40 %, cena od 8,- €. Objednávky na tel.: 0903 209 099.
- Predám garáž pri Zdravotnom stredisku v Stupave. Tel.: 0903 198 102.
- Seniorville Jablonové príjme do trvalého pracovného pomeru zdravotnú sestru (denné zmeny) a opatrovateľku, prípadne opatrovateľa. Bližšie info na tel.: 0918 634 251.

SINCE 1993
KOLIESKO
PREDAJ A SERVIS BICYKLOV

Hlavná 40, Stupava
0903 743 881
www.koliesko.eu
i 201510002

„Vzťah k poľovníctvu mám po otcovi a strýkovi“

V rodine pána Ladislava Riglera má poľovníctvo dlhoročnú tradíciu. Aké sú starosti a radosti človeka, ktorý veľkú časť svojho života venoval zveľaďovaniu revíru?

Ladislav Rigler

Tento rok ste dostali najvyššie poľovnícke vyznamenanie SR, medailu svätého Huberta...

Na návrh výboru združenia a po odsúhlasení predsedníctvom Okresnej organizácie Slovenského poľovníckeho zväzu Malacky som 5. septembra tohto roku dostal najvyššie poľovnícke vyznamenanie, medailu sv. Huberta, ktorá sa udeľuje za významné zásluhy a rozvoj poľovníctva v danom regióne. V poľovníckom združení Stupava-Mást som pracoval štrnásť rokov ako tajomník a po udalostiach v roku 1989 som dvadsaťjeden rokov zastával funkciu predsedu združenia. Naše PZ bolo a je aj v súčasnosti jedno z tých, ktoré majú vysoký počet členov v rámci okresu i kraja. Za obdobie viac ako tridsať rokov vo funkcii štatutára zostalo jednotné, prosperujúce a v rámci možností aj významne sa podieľajúce na zveľaďovaní našej prírody, najmä druhov zveri, ktorá je dominantná v poľovnom revíre.

Na aké druhy zveri je bohatý tento poľovný revír?

Z raticovej zveri je to zver dančia, srnčia, diviačia a z pernatej bažant poľný. V ostatných rokoch sa intenzívne venujeme zvýšeniu stavov bažantov v revíre. Zriadili sme päť voliér na ich chov od veku osem až deväť týždňov až po dospelosť. Za ostatných šesť rokov sa stavy zvýšili a táto zver je viditeľná po celom revíre. Bažantie sliepky v počte viac ako sto kusov chováme vo voliérach každoročne do konca februára, potom ich vypúšťame do troch až štyroch lokalít. Týmto spôsobom sa prirodzene zvyšuje ich stav. Tento spôsob veľa rokov využíval pri ich chove aj gróf Károlyi. Ďalej sa intenzívne venujeme skvalitneniu danielej zveri. Máme zriadenú generačnú a aklimatizačnú zvernicu, kde v súčasnosti máme nepríbuzné kusy samcov a samíc. Tie následne po označení vypúšťame do revíru, čím získavame kvalitnejšie nové jedince. Ide nám predovšetkým o postupné zvýšenie kvality trofejí tejto krásnej zveri.

Má poľovníctvo vo vašej rodine dlhodobejšiu tradíciu?

Poľovníctvu sa venoval aj môj otec Július, ďalej strýko Ján, ktorý vykonával funkciu hájnika. Zrejme po nich mám vzťah k poľovníctvu. Tento záujem o prírodu bol prioritou aj u môjho syna Radoslava, ktorý vykonáva v združení funkciu poľovného hospodára. Pokračuje v rodinnej tradícii a ako veterinár má k problematike a starostlivosti o zver najbližšie.

Aká je spolupráca poľovníkov s ochranármi?

Pri funkcionárskej činnosti v združení sa často stretávame aj s ochranármi. V minulom období po roku 1990 sme sa častejšie venovali tejto prospešnej veci. Ak mali ochranári požiadavku, napríklad v lokalite Hajpród, kde išlo o hniezdisko zvláštnych druhov vtáctva, tak sme sa k spokojnosti nielen nás dvoch subjektov, ale aj v prospech prírody vždy dohovorili. Počas hniezdenia sme na danom území nevykonávali žiadne individuálne ani spoločné poľovačky. Členovia PZ také rozhodnutia prijímajú aktívne a disciplinovane.

Územie Malých Karpát bolo v minulosti vyhľadávaným poľovným revírom. Ako je to dnes?

Poľovanie v súčasnom období v našom revíre je značne sťažené vysokou mierou zastavanosti nových lokalít, čím sa enormne zvýšil počet obyvateľov. Je to hlavne vidieť na tom, že v revíre sa pohybuje viac občanov so psami. Zákonom je stanovené, ako a kde sa môže pohybovať človek so svojím miláčikom. Mnohí to porušujú a nechajú psy voľne pobehovať hlavne po lesných úsekoch. Upozornenia členmi združenia nie všetci prijímajú kladne. Je to problém, ktorý sa veľmi ťažko a hlavne dlho rieši k spokojnosti oboch strán.

Ktoré časti Stupavy patria k vašim obľúbeným?

Medzi moje obľúbené časti revíru patrí lokalita Les (východná časť revíru). Tú som navštevoval od čias, ako som začal v poľovníctve. Pri dlhotrvajúcom výkone vo funkciách som chodil do všetkých lokalít, aby som ich dobre poznal a hlavne videl, čo treba zlepšiť a aby som mohol s členmi diskutovať o problémoch a ich riešení.

Verím a som o tom presvedčený, že PZ Stupava-Mást bude i naďalej dobrým, odborným a priateľským kolektívom. Že trend jednoty a dobrých vzťahov sa medzi členmi bude skvalitňovať a upevňovať.

Ďakujeme za rozhovor

Daša ČEJKOVÁ

Foto: archív L. RIGLERA a redakcie

MILÉ STRETNUTIE S JUBILANTMI

Stretnutie so stupavskými jubilantmi, ktorí sa v tomto roku dožili krásneho veku 70, 75, 80, 85 a nad 90 rokov sa uskutočnilo 28. októbra 2015. Pozvaných bolo 138 oslávencov, stretnutie v kultúrnom dome sa nieslo v slávnostnom duchu, všetkým srdečne zablahoželal primátor mesta Roman Maroš. Atmosféru posedenia s občerstvením dotvárali súbory Stupavjan, Stupavjánek a skupina seniorov z Dúbravky. Všetci jubilanti boli obdarovaní kvetom a 15 € poukážkou, za ktorú si môžu nakúpiť v stupavských lekárňach, alebo v potravinách Horn, v potravinách Hrica alebo v Mäso-Údeniny Rodan-RH. Jubilanti si stretnutie užívali do podvečerných hodín, tešili sa zo spoločnosti starých známych, spolužiakov a priateľov. Úprimnú radosť zo stretnutia mali aj ľudia, ktorí podujatie pripravili. Veľká vďaka patrí aj aktivačným pracovníkom, zamestnancom Mestského úradu a MKIC v Stupave.

(mg)

Foto: Natália BUDAYOVÁ

KRÁSNU ZÁHRADU MÔŽE MAŤ KAŽDÝ – RADÍ MICHAL SIKLIENKA

PREČO ŽLTNÚ BOROVICE?

Všimli ste si v tomto období na boroviciach žlté až červené ihličie? Môže ísť o prirodzenú reakciu na suché počasie, ale aj o prenosné hubové ochorenie.

Teplé vlhké počasie s teplotnými výkyvmi je živnou pôdou pre vznik hubového ochorenia, ktoré je v tomto čase viditeľné na boroviciach na Záhorí – ide o tzv. sypavku borovú. Tá rýchlo postupuje a spôsobuje poškodenie ihlíc a následne neprirodzené, neprimerané opadávanie ihličia. Existuje viacero pôvodcov sypaviek, tie nebezpečné sa našťastie na Slovensku vyskytujú iba zriedkavo. Bežná sypavka môže uškodiť rastlinám v mladom veku, keď veľká strata ihličia ohrozuje celkový fyziologický stav rastliny. Celkový rast rastliny sa spomalí a dokonca môže dôjsť až k úhynu stromu. Ak sa na borovici sfarbuje ihličie v podobe červených prúžkov, môže ísť o nebezpečnú formu červenej sypavky, ktorá už spadá pod európsku rastlinolekársku a fytokaranténnu legislatívu. V tomto prípade je potrebné nahlásiť podozrivý výskyt regionálnemu fytoinšpektorovi, ktorý odoberie vzorku na diagnostiku a určí presného pôvodcu ochorenia a karanténne opatrenia podľa platnej legislatívy.

Ako môžete ochrániť svoje stromčeky?

Rozširovaniu nákazy zabraňujú opakované fungicídne postreky, najlepšie pri vyšších vonkajších teplotách, nad 15 stupňov Celzia. Účinnými látkami sú mancozeb a carbendazim. Obvykle sa aplikujú v období, keď dochádza k infekcii (zvyčajne jún až september), nakoľko nasledujúcu jar po prejavení choroby môžu byť menej účinné. V takom prípade robíme mechanické opatrenia – odstraňujeme opadnuté infikované ihličie, aby sa zabránilo ďalšej infekcii.

Viac informácií nájdete na www.sikygardens.sk.

CHCELI BY STE PORADIŤ S VAŠOU ZÁHRADOU? Svoje otázky môžete poslať na e-mail: rady@sikygardens.sk. Tie najzaujímavejšie a najčastejšie otázky budú zverejnené v našich novinách, v pravidelnej rubrike Rady do záhrady. Máte sa na čo tešiť!

Farebný november v našich záhradách

Hlohyňa šarlátová

November je čas, keď začíname pripravovať záhradu na zimu a doprajeme jej čas na odpočinok. Ak ešte neodpočívate, čítajte a inšpirujte sa krásou novembra.

Neskoro na jeseň môžete urobiť veľa pre budúcu krásu vašej záhrady – napríklad vysadiť unikátne okrasné stromy, ktoré vás budú o rok tešiť jedinečným sfarbením listov. Na jeseň neprehliadnete napríklad listy ambrovníka, ginka, japonských javorov či okrasných čerešní. Pestrofarebnými plodmi zase ozdobí záhradu hlohyňa, cezmína alebo okrasné jablone, ktorých jabĺčka vydržia i počas zimy, po opadaní listov. Aby sa tieto stromy ukázali v plnej kráse, potrebujú dostatočný priestor a oporu.

Zasaďte ovocné stromy

Stromček zasadený na jeseň sa lepšie ujíma a s príchodom jari začne pučať v plnej kráse. Navyše, s úpravou koruny budete mať omnoho menej práce, pretože pri jarnej výsadbe sa musí zrezať omnoho viac.

Zalievajte výdatne

Výdatné zaliatie potrebujú predovšetkým ihličnany, ktoré sú zelené i v zime a neodpočívajú toľko ako stromy, ktoré lístie zhodia. Výdatne zalievame aj mladé stromčeky, ktoré sme zasadili na jeseň.

Pokojne to pohnojte!

November je priam stvorený na kyprenie záhonov, aby boli odpočinuté a pripravené na jar. Okrasné dreviny i trvalky si zaslúžia aj opatrné prekyprenie, zálievku a prihnojenie kvalitným hnojivom, napríklad zrelým kompostom. Nezabudnite, že záhrada je jediné, čo môžete bez starostí pohnojiť.

Pomôžte menej odolným

Kým nebude mladé a chúlostivejšie trvalky a dreviny chrániť snehová perina, môžete im pomôcť prirodzeným spôsobom. Pred vymrznutím ich ochránite, ak ich prikryjete slamou, senom alebo jednoduchým prihrnutím zeminy ku kmeňu. Skvelým izolačným materiálom je aj popadané lístie, len ho musíte zaistiť proti rozfúkaniu.

www.sikygardens.sk

November v príslovia a pranostikách

Pre november je charakteristické sychravé počasie a nedostatok slnečného svitu. V minulosti v tomto čase kto nemusel, nikam necestoval. Cesty boli od jesenných dažďov blatisté, v chladnejšom počasí nepresychali a bývali ťažko schodné.

Deťom sa definitívne skončili pomocné práce na poli a v záhrade ako aj povinnosti s pasením husí, prípadne kráv. V priebehu novembra už všetky sedeli v školských triedach. V záhradách odkvitli posledné kvety, v druhej polovici mesiaca zvykol napadať prvý sneh. Storočný kalendár uvádza v prvých novembrových dňoch pekné a príjemné počasie, v druhom týždni víchrice a silné dažde, od polovice mesiaca za rána hmlisté, chladné a zamračené počasie, záver mesiaca býva podľa tejto predpovede daždivý. Nedostatok slnečných lúčov a snehu, od ktorého by sa odrážalo denné svetlo, nútilo ľudí po dlhom čase používať v podvečerných hodinách lampáše. Vravievalo sa, že *novembrová hmla zhasína slnko.* V novembri sa končilo aj pasenie hovädzieho dobytka na pasienkoch, preto bolo v druhej polovici mesiaca dobré kravské mlieko vzácne. Do maštalí a príbytkov sa na zimu sťahovali poľné myši. V priebehu októbra odchádzali z domu regrúti, 1. novembra sa začínal vojenský rok. Stála armáda bola v Uhorsku zavedená v roku 1715 a do roku 1802 bola služba v nej doživotná. V rokoch 1802 – 1868 služba trvala „len" 10 až 12 rokov, po úprave v roku 1868 bola zavedená všeobecná branná povinnosť, služba trvala tri roky (v námorníctve štyri). Rukovali prevažne 20- až 22-roční mládenci. V minulosti zvyklo v prvom novembrovom dni končievať volebné obdobie richtárov, obecných sluhov a pastierov, v tento deň sa konali nové voľby.

Všechsvätých a dušičky

V prvý novembrový deň si kresťania pripomínajú Sviatok všetkých svätých, zaviedol ho v roku 609 pápež Bonifác IV. Zaujímavosťou je, že pôvodne sa tento sviatok uctieval v máji, na dnešný termín (1. november) ho presunul v polovici 8. storočia pápež Gregor IV. Na rozšírení Sviatku všetkých svätých majú zásluhu reholníci z benediktínskeho kláštora vo francúzskom Cluny. Zvyk benediktínov uctievať pamiatku na všetkých svätcov modlitbami, spievaním žalmov a zvonením zvonov sa v západnej cirkvi rýchlo rozšíril a pretrváva dodnes. Cirkev si v tento deň uctieva pamiatku nielen známych kanonizovaných svätcov, mučeníkov a vyznávačov, ale aj pamiatku tých, ktorých príkladný a obetavý život zostal širšej verejnosti neznámy, prípadne upadol do zabudnutia.

Druhý novembrový deň je zasvätený Pamiatke všetkých verných dušičiek, novšie nazývaný Pamiatka všetkých verných zosnulých, skrátene Pamiatka zosnulých (ľudovo Dušičky). Obyčaj modliť sa za zomrelých spomína už Starý zákon. Sviatok Dušičiek bol vraj známy už v 7. storočí, o jeho rozšírenie sa postarali v 10. storočí benediktínski reholníci. Podľa katolíckej viery omše a modlitby za zomrelých pomáhajú vyslobodiť duše z očistca, preto sa v tento deň konajú zádušné omše a spoločné a individuálne modlitby za mŕtvych v kostole, v kryptách a na cintorínoch. K starým zvykom v tento deň patrí aj zapaľovanie sviečok na hroboch. Udržiavanie hrobov rodinných príbuzných patrilo v minulosti medzi povinnosti gazdinej.

Pranostiky

V novembri si uctievame najmä pamiatku na troch významných svätcov, s ktorými sa viažu aj rôzne pranostiky a ľudové zvyky. Prvým z nich je sv. Martin (11. 11.), o ktorom sa zvykne hovorievať, že *prichádza na bielom koni.* Sv. Martin sa zobrazuje podľa legendy ako vojak sediaci na koni, ktorý sa delí o svoj plášť so žobrákom. Okolo polovice novembra zvykol už napadať prvý sneh, v ľudových pranostikách ho symbolizovalo biele sfarbenie konskej srsti. Na Martina sa zvyklo hovorievať, že je to krvavý deň pre husi. V tento deň sa v stredoveku zvykli odovzdávať naturálne dávky, medzi ktoré patrili aj husi. Zvyk zabíjať husi v tento deň pretrval, v tomto čase boli už dostatočne vykŕmené a neoplatilo sa ich dlhšie chovať.

Druhým významný sviatok patrí sv. Alžbete Uhorskej (19. 11.), patrónke žobrákov, vdov a sirôt. Na tento sviatok sa zvyklo vravieť *sv. Alžbeta za plný košík sviatkov prináša.* Po sviatku sv. Alžbety nasledovali do konca mesiaca štyri ďalšie cirkevné sviatky. Významným bolo Obetovanie Panny Márie (21. 11.) a sviatok sv. Kataríny (25. 11.). Známe príslovie predpovedá počasie počas Vianoc *Katarína na blate, Vianoce na ľade,* prípadne opačne *Keď na Katarínu stojí hus na ľade, na Vianoce bude stáť na blate.* Iné príslovie svedčí o príchode skutočnej zimy *na sv. Katarínu schovaj sa pod perinu.* Ďalšie príslovie *Katrena hudcom husle berie* ohlasovalo koniec svadbám a zábavám. Začínalo sa totiž obdobie adventu, v ktorom cirkev obmedzovala konanie svadieb a zábav. Sviatok Ondreja (30. 11.) je spájaný s tradičným veštením. Podľa publikovaných spomienok Magdalény Dovičičovej si mladé Stupavčanky na sv. Ondreja (30. 11.) zvykli napísať na štyri papieriky mená štyroch chlapcov, ktorých by uprednostnili pred inými. Pred spaním po jednom lístku zasunuli do štyroch rohov podušky. Ráno poduškou dvatrikrát zatočili a poslepiačky vybrali jeden lístok, na ktorom bolo meno ich „súdeného".

Milan GREGUŠ

Foto: Martin MURÁNI

OBNOVA STROPU SYNAGÓGY

V októbri sa uskutočnila v stupavskej synagóge pod vedením majstra Branislava Pirohu rekonštrukcia a sanácia stropných oblúkov a klenieb v hlavnej modlitebni. Z prostriedkov investora a majiteľa stavby, neziskovej organizácie Jewrope, boli fixované časti historickej omietky na najviac exponovaných miestach. Odborníci pracujúci na sanácii klenbového stropu pracovali v náročných podmienkach na lešení, výška stropu synagógy je 8 metrov. Tieto na prvý pohľad „kozmetické procedúry" prispeli k väčšej bezpečnosti a veľkou časťou k postupnej konzervácii tejto výnimočnej stavby. Najbližšie plánované podujatie v stupavskej synagóge bude 12. decembra. Po minuloročnom úspechu v tento deň opäť zopakujeme podujatie Župné Vianoce.

Martin MURÁNI, OZ Pour Art

NAPÍSALI O NÁS

Westungarischer Grenzbote, 9. november 1892

Šťastie v nešťastí. V sobotu v noci chcel mástsky obyvateľ Ján Fúsek so svojím kapustou ťažko naloženým vozom pri Kittsee prejsť najbližšie železničné priecestie práve vo chvíli, keď prichádzal vlak. Lokomotíva zachytila voz, hodila ho ďaleko do strany tak, že sa povoz rozletel na sto kusov. Možno hovoriť o mimoriadnom šťastí, že ani Fúsekovi, ani koňovi sa nič nestalo. Povoz bol naložený 600 kg hlávkovej kapusty a z veľkej časti bola rozmliaždená na železničnej trati. Fúsek požadoval náhradu škody, tvrdil, že železničné závory boli otvorené a tiež nebolo počuť žiadne zvonenie. Ak sú tieto informácie pravdivé a Fúsek železničné závory neotvoril svojvoľne, má tiež právny nárok na náhradu škody.

Preklad
Milan KUBÍČEK

STALO SA...

V novembri

5. novembra 1918 Stupavčania vyrabovali židovských obchodníkov a židovské domácnosti.

7. novembra 2000 zomrel v stupavskom domove dôchodcov významný slovenský básnik Ján Ondruš. V rokoch 1994 a 1999 – 2000 bol nominovaný na Nobelovu cenu za literatúru. Narodil sa v Novej Vieske 11. marca 1932, pochovaný je v Bratislave na cintoríne v Slávičom údolí.

8. novembra 1826 zomrel v Stupave tunajší farár Michal Raychett, člen rozpustenej rehole pavlínov z Marianky. Narodil sa v roku 1751, v marci 1792 prišiel spravovať stupavskú farnosť, ktorú viedol až do svojej smrti. Pochovaný je na starom cintoríne v Stupave.

10. novembra 1984 zomrela v stupavskom domove dôchodcov herečka Mária Markovičová. Narodila sa 29. 8. 1908 v Radvani (dnes súčasť Banskej Bystrice).

16. novembra 1930 bol v Stupave založený bábkarský odbor Telovýchovnej jednoty Sokol. Prvé bábkové predstavenie s názvom Kvet kapradia odohrali jeho členovia 7. marca 1931.

17. novembra 1914 zomrel v Záhorskej Bystrici kňaz Alojz Kofranyi, bádateľ v oblasti lodnej dopravy, autor viacerých patentov. V rokoch 1863 – 1868 pôsobil ako stupavský kaplán. Narodil sa 26. septembra 1839 v Tomášikove. Pochovaný je na cintoríne v Záhorskej Bystrici.

24. novembra 1932 stupavské obecné zastupiteľstvo prejednávalo návrh na zriadenie kúpaliska. Napriek prevažne kladnému stanovisku sa projekt nepodarilo realizovať. Kúpalisko bolo napokon zriadené o 40 rokov neskôr na inom mieste.

26. novembra 1985 zomrel spisovateľ Rudo Moric. V roku 1946 nastúpil na učiteľské miesto v Stupave, kde sa natrvalo usadil. Narodil sa v Sučanoch 27. marca 1921.

30. novembra 1925 odohrali členovia Miestnej jednoty roľníckeho dorastu v Máste ochotnícke predstavenie – monológ Sto dukátov odmena od autora Ferka Urbánka. **(mg)**

VIETE, ŽE...?

- ✓ V roku 1899 bol založený Stupavský šporitelný-úverkový a sebapodporujúci spolok. Zakladajúcimi členmi boli popredné osobnosti Stupavy z radov obchodníkov, úradníkov, roľníkov a inteligencie.
- ✓ V roku 1912 bol v Stupave založený Okrášľovací spolok, zakladateľom bol miestny lekár MUDr. Adolf Eduard Zimprich.
- ✓ V roku 1927 sa konal štafetový beh z Bratislavy do Prahy, bežecká trasa prechádzala aj Stupavou.
- ✓ V roku 1969 sa začala výstavba letného kúpaliska v Stupave, dokončené bolo v roku 1977. **(mg)**

Čo sa skrýva pod kôrou platanov

Keď budete niekedy stáť napríklad na autobusovej zastávke oproti kaštieľu a bude vám dlhá chvíľa, čakajúc na meškajúci spoj, skúste odlúpnuť kúsok kôry z mohutného platanu, ktorý rastie priamo na zastávke.

Pravdepodobne sa vám na prvý šup podarí objaviť niekoľko jedincov drobného, svetlo sfarbeného hmyzu, ktorý sa pod kôrou ukrýva pred zimou. Ak sa prizriete bližšie a máte dobré oči, uvidíte pôvabné niekoľkomilimetrové stvorenia, akoby vystrihnuté z čipkovanej látky. Napriek ich kráse patria k skupine hmyzu s nepopulárnym názvom bzdochy. Ide o druh, ktorý ešte nemá slovenské meno, len suchopárny vedecký názov *Corythucha ciliata*. Vzhľadom na jej krásu by bolo milé, keby ju entomológovia pomenovali napríklad čipkárka platanová. V rámci tohto článku ju tak môžeme zatiaľ pokojne volať.

Americký imigrant

Čipkárka k nám pricestovala, nevedno akým spôsobom konkrétne, až z východných oblastí severoamerického kontinentu. Okrem šťavy, ktorú cicia z platanových listov, uberá silu napríklad aj hikóriám či tamojším druhom jaseňov. V Európe sa po prvý raz objavila v 60. rokoch minulého storočia v Taliansku. Počas niekoľkých rokov kolonizovala celú krajinu a začala sa postupne šíriť do okolitých štátov. Na Slovensku ju entomológovia po prvý raz našli začiatkom 90. rokov v bratislavských Rusovciach, neskôr v Komárne a Nitre.

Zo života čipkárky

Najväčšou životnou radosťou, ba čo, dokonca zmyslom väčšiny živočíchov, je jedlo a párenie. Ani čipkárky nie sú výnimkou. Na jar opúšťajú svoje zimné úkryty, preliezajú na listy, z ktorých cicajú šťavu. Keď na platane hoduje priveľa čipkárok, stromu začnú žltnúť listy pozdĺž žiliek, neskôr sa celé sfarbujú do žlta. V spodnej časti koruny bývajú listy poškodené viac ako vo vyšších častiach. Dospelé jedince sa pária priamo na listoch a oplodnené samičky neskôr kladú vajíčka do blízkosti žiliek na rube listov. Jedna samička nakladie až 350 vajíčok. Po krátkom čase sa z vajíčok liahnu tmavo sfarbené mláďatá (tzv. nymfy), ktoré takisto cicajú šťavu z buniek listov a počas svojho života sa v priebehu rastu niekoľko ráz zvliekajú z pokožky, ktorá je im už tesná. Opustená stará pokožka (zvlečka) zostáva určitý čas prichytená na liste a môžete ju spolu s živými nymfami vidieť v blízkosti listových žiliek. Vývoj čipkárok je rýchly, počas jedného roka sa vystrieda niekoľko generácií. Na jeseň sa čipkárky opäť sťahujú do svojich úkrytov – pod odlupujúcu sa kôru či do rôznych štrbín a trhlín v kôre a dreve. Nízke teploty im neprekážajú.

Ako ich udržať na uzde

Staré mohutné platany patria k ikonám Stupavy, bez nich by mestský park stratil svoje čaro. Stromy sú zatiaľ silné a hostinám čipkárok statočne odolávajú. Ak sa však časom čipkárky premnožia, oslabené platany sa budú menej brániť proti ďalším nepriateľom, napríklad inou bzdochou s vedeckým názvom *Arocatus longiceps*, alebo ich začnú napadať drevokazné huby, ktoré sa takisto špecializujú na platany. Množstvo rojacich sa čipkárok je už napríklad v niektorých českých parkoch také veľké, že obťažujú okoloidúcich. Ak by sa čipkárky takto premnožili aj v Stupave, bude potrebný radikálny chemický zásah. Dovtedy by bolo dobré preventívne páliť opadané lístie a odstraňovať povrchovú šupinatú vrstvu kôry. Nemusíte preto napomínať vaše deti, ak odlupujú odstávajúcu kôru z platanov, lebo im vlastne tak trocha pomáhajú.

Tomáš ČEJKA
Foto: autor

Také časy boli...

Nad starými stupavskými fotografiami

Železničná stanica bola v prevádzke od konca 19. storočia, na trati Stupava-Devínske jazero. V Devínskom jazere sa dalo prestúpiť na vlaky smerom do Prešporka (Bratislavy) a na opačnú stranu do Kútov. Ešte koncom 19. storočia umožňovala železnica aj jazdy do Viedne, s prestupovaním v Marcheggu. Železnica zabezpečovala dopravu osôb, pošty, dreva a cementu. Dlhé roky bola dominantnou v osobnej doprave do Bratislavy. V 80. rokoch minulého storočia bola postupne odstavovaná, až sa dostala do stavu na novšom obrázku. Už niekoľko rokov sa nerozhodlo, čo bude s budovou, koľajnice už sú demontované až do Devínskeho jazera...

Stará zástavba na Hlavnej a Mlynskej (voľakedy Mníšskej) ulici ustúpila novému sídlisku. Starý záber z Hlavnej ulice je z rokov 1968 – 1969, keď sa robilo rozšírenie cesty, za obeť padol v tejto časti jeden rad gaštanov, na mieste starých domov vyrástli v neskorších rokoch veľké panelové domy.

Starí Stupavčania volali túto budovu Naďov dom, začiatkom 20. storočia v ňom býval richtár L. Nagy. Neskoršie tam bol Kastlerov fotoateliér, holič J. Hollý, oprava obuvi R. Taraba a vo dvore bývalo viacero rodín. Na tom mieste vyrástol obchodný dom Jednota.

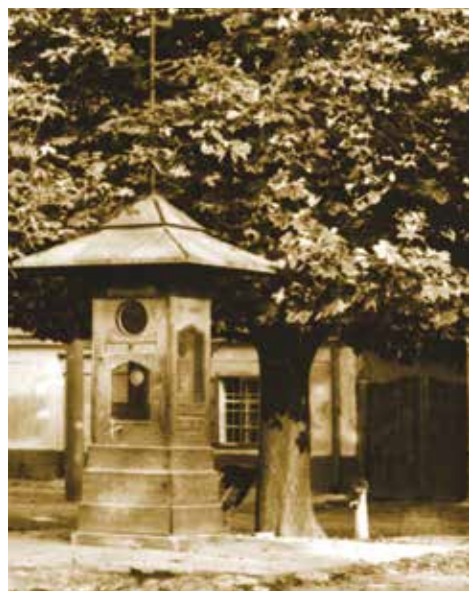

Namiesto drogérie stojí budova, na jej prízemí sídli prevádzka Slovenskej pošty.

Pohľad na túto časť Hlavnej ulice sa príliš nezmenil, budovy dostali nové strechy, nový kabát, bohužiaľ, dve dominantné budovy vedľa seba sú dlhé roky bez života. Rozširovaniu cesty padli za obeť dva rady gaštanov.

Informačná búdka v mestečku informuje o zemepisných údajoch Stupavy, o čase a robí meteorologické záznamy o teplotách a tlaku. Pôvodná búdka bola postavená v roku 1932 a stála do roku 1968. Pri rozširovaní cesty v rokoch 1968 – 1969 bola demontovaná. Replika bola postavená po 40 rokoch, v roku 2008, v rámci riešenia námestia a pešej zóny.

Sánkovanie na ceste – dolu vľavo je vidieť „bitúnek“, nad ním domovú zástavbu. Obrázok je spred 2. svetovej vojny. Dnešná situácia ukazuje novú výstavbu na tejto ulici, samotný bitúnok bol už dávno asanovaný. Samozrejme, tých fotografií je veľa, a tak si môžete ešte posedieť aj nad tými, ktoré máte doma.

Svetozár PROKEŠ
Foto: archív redakcie a SP

Cuky&Luky vyrážajú medzi ľudí! Stretnite sa s nimi aj vy

Nákupy v Rakúúúsku vraj už nie sú tak trendy. Svoje o tom vedia aj Cuky&Luky, ktoré si našli nový rajón. Už 13. novembra zabudnite na Österreich a príďte si vychutnať tú najlepšiu párty do Bory Mall!

Viete si predstaviť narodeninovú oslavu bez torty? My nie, a preto pre vás cukráreň Delikana upečie narodeninovú tortu gigantických rozmerov. Symbolickú prvú sviečku na nej sfúknu Cuky&Luky, ktoré tiež rozsvietia vianočný stromček a postarajú sa o vaše výbuchy smiechu. Slávnostný program začína už o 17.00 hod. a vyvrcholí nezabudnuteľným ohňostrojom o 20.00 hod.

Želajte si niečo!

Dovoľte svojim deťom napísať Ježiškovi alebo sa vráťte do detských čias. Slovenská pošta v deň oslavy prvých narodením Bory Mall, 13.11. slávnostne odhalí schránku pre listy Ježiškovi. Pre deti je pripravený, okrem iného, vianočný koncert Barbory Rakovskej & Superdetí. Slávnostná nálada v Bory Mall však bude gradovať až do Vianoc. Víkend 14. – 15. 11. bude patriť tradičným detským dielničkám Recykluj a bav sa. Témou budú Vianoce a vyrábať budeme originálne listy pre Mikuláša či Ježiška.

Hry pre veľkých aj malých

Ak predsa potrebujete dobrý tip na darček pre deti či partnera, príďte sa inšpirovať na veľkú hernú show NextGen Expo 2015, ktorá v spolupráci s kinom CINEMAX organizuje herný portál sector.sk v dňoch 21. – 22. 11. Už po šiestykrát event ponúkne horúce herné hity a aj zaujímavé hry. Nebudú chýbať aktuálne herné platformy a hardvérové novinky. Tešiť sa môžete na prednášky, ale aj na turnaje alebo súťaže. Na svoje si prídu hráči League of Legends, Counter Strike, Fifa 16 či Hearthstone. Hrať sa a súťažiť neprestaneme ani v nasledujúci víkend 28. – 29. 11., ktorý bude od 10.00 do 18.00 patriť Festivalu spoločenských hier značky Hasbro.

Plnou parou vpred!

Hoci časy, keď sa po riekach premávali parníky, sú už dávno za nami, ich krásou, eleganciou a dômyselnosťou pohonu sa môžeme pokochať aj dnes.

Prevratný objav, ako využiť silu pary, odštartoval začiatok priemyselnej revolúcie. Parné stroje poháňali nielen linky v továrňach, ale aj dopravné prostriedky ako vlaky či lode. Hádam najznámejším v histórii sa stal Titanic, parník spoločnosti White Star Line, ktorý sa do dejín zapísal hneď pri svojej prvej plavbe. Napriek tomu, že ho konštruktéri vyhlásili za nepotopiteľný, svoju cestu a životy 1 500 ľudí ukončil pri zdolávaní Atlantiku, keď narazil na osudný ľadovec. Našťastie, plavidlám, ktoré v sobotňajšie doobedie 17. októbra v rámci akcie Stupavská para zdolávali vody rybníka v Kaštieľskom parku, takýto osud nehrozil. V rámci súťaží v rôznych kategóriách sa tu zišlo trinásť modelárov z rôznych kútov Slovenska a zo susedného Česka, aby divákom predviedli krásu a silu devätnástich modelov parných lodí. Zapojili sa tiež členovia Ponorkového a tankového klubu zo Žiliny, ktorí prezentovali svoje modely tankov, ponoriek a vojenských lodí. Akcii prialo aj počasie a po niekoľkých upršaných dňoch konečne vyšlo slnko. O 13.30 hod. na hladinu jazierka vyplávali diaľkovo ovládané modely vojenských lodí a jednej ponorky a začali ukážku námornej bitky o Atlantik. Komentovaný strhujúci zápas sprevádzali pyrotechnické efekty. O pol hodiny nato sa urputné boje presunuli na súš, pričom vojnové lode vystriedali tanky. S týmito približne meter dlhými vernými kópiami originálov predviedli členovia tankového klubu akciu s názvom Boje v Normandii. Celé podujatie u divákov vyvolalo nadšenie a záujem, takže budúci rok sa v Kaštieľskom parku stretneme opäť.

Ďakujeme hosťujúcim modelárom za spoluprácu, zaujímavý program a príjemne strávený čas.

Daša ČEJKOVÁ
Foto: Michal KOVAČIČ

OCENENÍ MODELÁRI A ICH MODELY

Kategória:
Modely parníkov s dĺžkou nad 1 meter
1. miesto: Mirek Šrámek, parník Renown
2. miesto: Peter Machata, parník Slaven
3. miesto: Alexander Čimo, parník Frigyes

Kategória:
Modely parníkov s dĺžkou do 1 metra
1. Juraj Karolus, parník Saturn
2. Petr Stejskal, parník Spirit
3. Ivan Hořejší, parník Radotín

Kategória:
Preteky modelov kolesových parníkov
1. Petr Stejskal, parník Danton
2. Jiří Voráček, parník Vltava

15-minútové preteky parníčkov
1. Ivan Hořejší, parník Radotín
2. Matúš Machata, parník Luciprd
3. Petr Stejskal, parník Spirit

OZ STUPAVJAN informuje

Slávnosti kapusty – Dni zelá v Stupave sú pre každého Stupavčana príležitosťou pochváliť sa svojou príslušnosťou k svojmu mestu. Spolky, združenia sa celý rok pripravujú, aby sa prezentovali s tým, čo ich baví, čo spája ľudí a s tým, čo chcú dokázať návštevníkom nášho mesta, ktorí sem zavítajú práve v tieto dni. Sú to naše slávnosti pre všetkých, ktorí prichádzajú do Stupavy, je to naša vizitka, aby všetci videli, čo dokážeme, čo robíme a čím sme výnimoční. V žiadnom meste na svojich mestských slávnostiach nepreferujú iných, cudzích, ale svojich domácich. V Stupave počas Dní zelá dramaturgia programu prenechala hlavné pódium cudzím súborom, a to aj detským. Neviem, kto o tom rozhodol, že stupavské súbory nepatria na hlavné pódium. Dfs Stupavjánek, ľudová spevácka skupina Stupavjan, mažoretky Meisi, Devils svojím pôsobením dokázali, že sú súčasťou kultúrneho a spoločenského života Stupavy a nezaslúžime si prehliadanie našej činnosti.

Považujem toto rozhodnutie za neúctu k deťom, ich rodičom a v neposlednom rade aj k nám, vedúcim súborov, k našej práci s deťmi.

OZ STUPAVJAN ďakuje touto cestou pani Paulíne Pollákovej, ktorá zapožičala detskému folklórnemu súboru Stupavjánek stupavský kroj na zdokumentovanie, ako sa šil, z akých materiálov bol zhotovený. Tieto informácie nám poslúžia pri šití stupavských krojov pre náš folklórny súbor. Ďakujeme, veľmi si to vážime.

Chráňme si chrbticu

Svetový deň chrbtice si pripomíname každý rok 16. októbra. Pri tejto príležitosti OZ STUPAVJAN pozvalo pani Sibylu Darášovú – rehabilitačnú sestru, ktorá viedla prednášku o ochoreniach chrbtice a poskytla tipy, ktoré pomáhajú predchádzať poruchám chrbtice. Účastníci si priniesli karimatky a za profesionálnej asistencie sa naučili cviky, ktoré prinášajú úľavu a predchádzajú bolestiam, ktorými trpí čím ďalej, tým viac ľudí. Na záver prednášky informovala p. Darášová o preventívnych prehliadkach, ktoré odhaľujú problémy s chrbticou skôr, ako sa objavia príznaky.

Zúčastnení odchádzali z prednášky nadšení a s úsmevom na tvári. Na ich naliehanie sme im prisľúbili ďalšie prednášky so zdravotnou tematikou, o ktorých vás budeme včas informovať.

Text a foto: Oľga MÓZOVÁ,
OZ STUPAVJAN

Stupavjan vystúpil v Plaveckom Štvrtku

Dňa 15. 10. 2015 sa na pozvanie predsedu klubu dôchodcov pri OZ Štvrtčan v Plaveckom Štvrtku p. Lipára zúčastnil spevácky súbor Stupavjan na milom stretnutí, ktoré sa konalo pri príležitosti mesiaca úcty k starším v krásnych nových priestoroch klubu (bývalé Ekocentrum). Zhruba dvadsať členov klubu si po výbornom srnčom guláši v príjemnej a priateľskej atmosfére spolu so speváckou skupinou schuti zaspievalo známe slovenské, moravské aj české ľudové pesničky.

Ing. Jozef BINDER,
umelecký vedúci skupiny

Jablkové hodovanie

Kvôli odhryznutému kúsku jablka sa Eva s Adamom museli vysťahovať z raja a Snehulienka takmer zomrela. No a povestné jablko sváru hodené medzi bohyne na Olympe zasa rozpútalo trójsku vojnu.

Našťastie, toto ovocie má aj dobrú povesť, mnohé národy, a medzi nimi aj Slováci, ho považujú za symbol lásky a plodnosti. Najchutnejšie sú jabĺčka, ktoré si sami naoberáme v záhrade. Obsahujú množstvo vitamínov a minerálov, ktoré podporujú imunitu a chránia pred virózami a chrípkami. Posilňujú kosti, chránia obličky, pomáhajú pri regenerácii svalov a udržaní svalovej hmoty, takže jesť by ich mali najmä športovci a starší ľudia. Jablká znižujú riziko vzniku civilizačných ochorení, ako sú rakovina, cukrovka, srdcovo-cievne problémy a podobne. Pomáhajú pri reume a dne. V minulosti sa tradovalo, že ich dužina slúži ako náhrada zubnej kefky, stomatológovia však varujú pred týmto mýtom – jabĺčka obsahujú cukor, ktorý prispieva k vzniku zubného kazu. Dôležité tiež je, aby ste si zuby neumývali tesne po tom, ako zjete ovocie, štetiny kefky by vám totiž mohli poškodiť sklovinu. Ústa si iba vypláchnite čistou vodou a s čistením začnite až po pol hodine. Jabĺčka jedzte denne, v lete osviežia, v zime sú výbornou pochúťkou, keď ich upečiete v rúre. Sú skutočne univerzálnym ovocím a zaslúžia si, aby bol jeden deň v roku venovaný iba im. A tak sa už niekoľko rokov na ich počesť koná akcia pod názvom Jablkové hodovanie. Jej hlavným organizátorom je Bratislavský samosprávny kraj a do hodovania sa k Modre postupne pridali Senec, Pezinok, Svätý Jur, Dunajská Lužná, Jablonové, Limbach a niektoré mestské časti Bratislavy. Jabĺčkam sa darí aj v Stupave, preto sobota 10. októbra od desiatej hodiny ráno patrila práve im. V niekoľkých stánkoch na Námestí Sv. Trojice ponúkali nielen jabĺčka, ale aj koláče, štrúdle, mušty a ďalšie dobroty. Nechýbali knižky s receptami či rôzne výrobky s motívom tohto ovocia. Verme, že budúci rok bude tomuto podujatiu viac priať počasie, ktoré bolo tentoraz zamračené, veterné a ideálne akurát na popíjanie horúceho čaju. Mimochodom, nabudúce si do šálky pridajte kúsok jabĺčka, rozvoniate a zjemníte chuť nápoja.

Daša ČEJKOVÁ
Foto: redakcia

Stupavská záhrada večnosti

V prvý októbrový deň sa v synagóge uskutočnila vernisáž výstavy fotografií náhrobníkov zo stupavského židovského cintorína, ktorej autorom bol Vladimír Švestka.

Autor výstavy Vladimír Švestka

Výstavu organizovanú pri príležitosti celomestských slávností Dni zelá 2015 kurátorsky pripravil Milan Greguš, ktorý bol taktiež autorom sprievodných textov opisujúcich tradície židovských pohrebných zvyklostí či symboliku náhrobníkov, inštaláciu navrhol Martin Muráni. Hostia počas večera mohli obdivovať súbor fotografií, na ktorom autor neúnavne pracoval bezmála päť rokov. Výstavu počas štyroch dní navštívilo takmer päťsto návštevníkov zo Stupavy, blízkeho aj širokého okolia, z čoho máme veľkú radosť. Dojímavý odkaz zo Záhrady večnosti pre pamätníkov, ale i tých, ktorí priestor stupavského cintorína nepoznajú, umocnili jedinečné priestory synagógy, ktoré i v ten večer pripravili neopakovateľnú a príjemnú atmosféru.

Text: Martin MURÁNI,
OZ Pour Art
Foto: Andrej STOLÁR

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

NARODILI SA:
Adela Buhajová, Marián Orth, Matej Kukuča, Zachariáš Špinder, Erich Thaisz, Matúš Kanka, Adela Boldišová, Eliška Poláková, Adela Balogová, Marek Markovič, Martin Madleňák, Eliza Zeman

ZOSOBÁŠILI SA:
Martin FOLTÝN a Petronela LACKOVÁ
Ing. Igor ZAŤKO a Ing. Eva HOLEŠČÁKOVÁ
Adolf DRAHOŠ a Lucia MLYNÁRIKOVÁ
Mgr. Martin MRAČKO a Petronela ORSZÁGOVÁ
Boris PAÁL a Gabriela GAVLASOVÁ
Anton STANKOVSKÝ a Svetlana UHROVÁ
Ing. Michal MYDLO a Petra PÜŠPÖKYOVÁ
Ing. Kamil BOČKAY a Jana KASIČOVÁ
Michal BOMBA a Erika MIKOVÁ
Tomáš SAJAN a Ivana ŠTOFFOVÁ
Ján JURIA a Lucia MARTINKOVIČOVÁ
Paul Robert ATKINSON a Vladimíra VLKOVIČOVÁ
Roman KUČERA a Daniela LAUROVÁ
Lukáš MORÁVEK a Alexandra RIGOTTI
David Junior MATTIS a Monika AMBROVÁ
Marek TULEJA a Petra KUBICSKÓOVÁ
Martin LENNER a Diana ZÁRECKÁ
Ladislav VALOCSAY a Lenka KOMÍNKOVÁ
Bc. Marek DANKO a Mgr. Žaneta ŠTINGEROVÁ
Peter PARTL a Alexandra MATÚŠKOVÁ

ZOMRELI:
Mária ŠABLICOVÁ (1927),
Anna MAROŠOVÁ (1928),
Mária KLIMENTOVÁ (1931),
Ján KLČO (1931), Teodor TEPLICKÝ (1937),
Matilda KAROVIČOVÁ (1920),
Ján LAJCHA (1946),
Zdenko ŠKROVAN (1952),
Kamila SUCHÁ (1947)

SPOLOČENSKÉ OZNAMY

POĎAKOVANIE
Ďakujem všetkým, ktorí sa prišli rozlúčiť s mojou matkou, pani Matildou Karovičovou. Ďakujem za všetky kvetinové dary.

Viera ŠTEFKOVÁ

POĎAKOVANIE
Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí dňa 24. 9. 2015 odprevadili na poslednej ceste našu drahú mamu, babku a prababku **Máriu KLIMENTOVÚ**. Ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary, ktorými ste sa snažili zmierniť náš smútok.

SMÚTIACA RODINA

SPOMÍNAME

Dňa 26. októbra 2015 uplynulo 12 rokov od úmrtia nášho milovaného manžela, ocka a dedka, pána **Antona VOLNÁRA**. Zároveň by bol v tento deň oslávil svoje 80. narodeniny. Kto ste ho poznali a mali radi, venujte mu, prosím, tichú spomienku. S láskou spomínajú manželka a dcéry s rodinami.

◆ ◆ ◆

Dňa 3. novembra uplynú dva roky, čo nás navždy opustil náš milovaný **Stanislav SLEZÁK**. Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú spomienku. S láskou spomína celá rodina.

◆ ◆ ◆

Dňa 10. novembra 2015 uplynie 25 rokov od úmrtia manžela a otca **Jozefa KRÁLA**. S láskou spomínajú manželka, syn a dcéra s rodinami. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Dňa 17. novembra si pripomenieme 5 rokov od úmrtia drahej mamičky **Karolíny STANKOVSKEJ**, rod. Okruhlicovej. Prázdno ostalo tam, kde rozdávala lásku, kde denne znel jej milý dobrotivý hlas. Zostalo nám množstvo bolesti, žiaľu, ale i krásnych spomienok. S láskou a úctou spomínajú a prajú pokojný večný spánok dcéra Aneška s manželom, vnuci Vladko a Tonko s rodinami.

◆ ◆ ◆

Ani čas ranu nezahojil, v srdci bolesť zostala. Dňa 28. novembra 2015 si pripomenieme 5. výročie úmrtia nášho drahého **Pavla MÓZU.** Spomína manželka a deti s rodinami. Za spomienku na neho ďakujeme.

◆ ◆ ◆

Deň po dni sa míňa v smutnom kalendári, rok s rokom si podá ruku zas, čas nezmazal vrásky z našich tvárí a bolesť ukrytú v nás. Dňa 30. novembra 2015 si pripomenieme 12. výročie, čo nás navždy opustil náš drahý otec, dedko a svokor **Jozef TOMKOVIČ**. Kto ste ho poznali, venujte mu, prosím, tichú spomienku. Odpočívaj v pokoji.

KAM V STUPAVE

nedeľa 1. novembra
- ☑ **14.00 hod.** Hotel Transylvánia 2, animovaná rodinná komédia, 90 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **16.00 hod.** PAN: Cesta do Krajiny-Nekrajiny 3D, dobrodružný rodinný film, 111 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **18.00 hod.** CELEBRITY, s.r.o., komédia, 103 min., Česko, Kino X Stupava
- ☑ **20.00 hod.** Ma ma, dráma, 111 min., Španielsko, Kino X Stupava

pondelok 2. novembra
- ☑ **7.00 hod.** kurz Ashtanga joga, MYSORE, Happy
- ☑ **17.45 hod.** kurz Astanga joga, vedená hodina, skrátená 1. séria, Happy
- ☑ **19.00 hod.** kurz Ashtanga joga, MYSORE, Happy. Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

utorok 3. novembra
- ☑ **18.00 hod.** kurz Powerjoga pre začiatočníkov, Happy
- ☑ **19.00 hod.** kurz Powerjoga, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

streda 4. novembra
- ☑ **16.30 hod.** kurz Powerjoga pre začiatočníkov, Happy
- ☑ **17.45 hod.** kurz Pilates, Happy
- ☑ **19.00 hod.** kurz Ashtanga joga, MYSORE, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

štvrtok 5. novembra
- ☑ **8.15 hod.** kurz Powerjoga, Happy
- ☑ **17.45 hod.** kurz Ashtanga joga, vedená hodina, skrátená 1. séria, Happy
- ☑ **19.00 hod.** kurz Ashtanga joga, MYSORE, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

piatok 6. novembra
- ☑ **8.15 hod.** kurz Powerjoga pre začiatočníkov, Happy
- ☑ **9.30 hod.** kurz Cvičenie s deťmi v šatkách, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk.
- ☑ **17.30, 20.30 hod,** Spectre, 150 min., akčný thriller, VB/USA, Kino X Stupava

sobota 7. novembra
- ☑ **15.30 hod.** Snoopy a Charlie Brown. Peanuts vo filme, animovaný rodinný film, 88 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **17.30, 20.30 hod.** Spectre, 150 min., akčný thriller, VB/USA, Kino X Stupava

nedeľa 8. novembra
- ☑ **13.30 hod.** Hotel Transylvánia 2, animovaná rodinná komédia, 90 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **15.30 hod.** Snoopy a Charlie Brown. Peanuts vo filme, animovaný rodinný film, 88 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **17.30 hod.** Spectre, 150 min., akčný thriller, VB/USA, Kino X Stupava
- ☑ **20.30 hod.** Mladosť, 118 min., ITA/FRA/SUI/VB, dráma, Kino X Stupava

piatok 13. novembra
- ☑ **17.30 hod.** Spectre, 150 min., akčný thriller, VB/USA, Kino X Stupava
- ☑ **20.30 hod.** Steve Jobs, 122 min, životopisná dráma, USA, Kino X Stupava

sobota 14. novembra
- ☑ **18.00 hod.** Steve Jobs, 122 min, životopisná dráma, USA, Kino X Stupava
- ☑ **20.30 hod.** Spectre, 150 min., akčný thriller, VB/USA, Kino X Stupava

NOVEMBROVÉ SUNÉČKO

Kurz TVÁROVEJ GYMNASTIKY
so Stankou Chmelíkovou.
Cena za 10 lekcií, ktoré sa konajú 2x do týždňa: 1 osoba – 220 €; 2 osoby – 140 €/os.; 3 a viac osôb – 110€/os. Prihlášky na tel. čísle: 0903 719 717, termíny si dohodnete priamo s lektorkou.

Viac informácií na: www.sunecko.sk

Celodenný KURZ KVANTOVANIA sobota 14. novembra
od 10.00 hod. do 17.30 hod.
Túžite po ľahkosti bytia, vnútornom šťastí? Tento kurz Vám k nemu určite pomôže. Lektori: Dana Severová a Stanka Chmelíková. Cena: 69,- Eur. Prihlášky na tel. čísle: 0903 719 717.

Viac informácií na: www.sunecko.sk

nedeľa 15. novembra
- ☑ **18.00 hod.** Macbeth, 113 min, dráma, USA/VB/FRA, Kino X Stupava
- ☑ **20.30 hod.** Steve Jobs, 122 min, životopisná dráma, USA, Kino X Stupava

streda 18. novembra
- ☑ **18.00 do 20.00 hod,** výroba ozdobného venca, Pohodka, lektorka Katka Vajdová, poplatok 15 € (v cene je všetok materiál: prírodniny, ozdoby, korpus...)

pondelok 23. novembra
- ☑ **16.00 hod.** výtvarné aktivity pre detičky vo veku 4-6 rokov, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

POHODA V POHODKE

POHODKA

pondelok 2. a 9. novembra
od 17.00 do 19.00 hod.
kurz modelovania, záhradná keramiky/zvieratká, lektorka Iveta Vachálková,
poplatok: dospelý 25 €, dieťa 15 €, rodič + dieťa 35 € (v cene je všetok materiál aj výpal)

piatok 6. až 27. novembra
od 17.00 do 19.30 hod.
Točenie na hrnčiarskom kruhu, lektorka Dominika Ďatelinková, poplatok: 38 € (v cene je hlina aj výpal, na kurze sa neglazuje)

piatok 20. novembra
až 11. decembra od 18.00 do 20.00 hod.
Kurz maľovania, lektorka Mgr. art. Lenka Šeniglová, poplatok: 35 € (v cene je všetok materiál)

pondelok 23. a 30. novembra
od 17.00 do 19.00 hod.
Kurz modelovania, mydelničky a doplnky, lektorka Iveta Vachálková, poplatok: dospelý 25 €, dieťa 15 € , rodič + dieťa 35 € (v cene je všetok materiál aj výpal, prírodniny, ozdoby, korpus...)

Na kurzy a tvorivé dielne sa treba prihlásiť:
– tel.: 0918 420 437
– e-mail: ozpohodka@gmail.com

utorok 24. novembra
- ☑ **9.30 hod.** cvičenie pre detičky vo veku 1,5-2 roky, Happy
- ☑ **10.30 hod.** cvičenie pre detičky vo veku 2-3 roky, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

streda 25. novembra
- ☑ **9.30 hod.** hudobný krúžok Kľúčik pre detičky vo veku 3 až 4 roky, Happy
- ☑ **10.30 hod.** výtvarné aktivity pre detičky vo veku 2 až 4 roky, Happy
- ☑ **15.30 hod.** hudobný krúžok Kľúčik pre detičky vo veku 4 až 6 rokov, Happy
  Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk
- ☑ **18.00 hod.** do 20.00 hod, výroba adventného venca, Pohodka, lektorka Katka Vajdová, poplatok 18 € (v cene je všetok materiál: čečina, sviečky)

KAM V STUPAVE

DIELNIČKY S MONTESSORI

Vyrobíme si:
- ozdoby do izby
- kreatívne hračky
- všakovaké pomôcky
- a mnoho iného

Pod vedením kvalifikovaného pedagóga
8 lekcií + 2 náhradné hodiny
ZAČÍNAME 3.11.2015, VŽDY UTOROK O 17:00
v Sunéčku - v spodnej seminárnej miestnosti, vchod z dolného parkoviska
Cena kurzu 35 Eur
Viac info:
animator.activeground@gmail.com
0911/644 990

STRETNUTIE V POHODE

Klub seniorov POHODA pozýva na stretnutie s prednáškou a diskusiou na tému Medziľudské vzťahy. Lektorkou je životná koučka Janette Šimková.

UTOROK, 24. novembra
o 14.00 hod. Klub seniorov Pohoda v MKIC, 1. poschodie, vchod z Kúpeľnej ulice. Vstup voľný.

štvrtok 26. novembra
- ☑ **9.30 hod.** cvičenie pre detičky vo veku 1,5 až 2 roky, Happy
- ☑ **10.30 hod.** výtvarné aktivity pre detičky vo veku 2 až 4 roky, Happy
- ☑ **15.45 hod.** angličtina pre detičky vo veku 4 až 6 rokov, Happy

Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

piatok 27. novembra
- ☑ **10.30 hod.** podporná skupina pre dojčiace mamičky, Happy. Počet miest v kurzoch je limitovaný, viac informácií a prihlášky nájdete na www.happy.jaspis.sk

MALÝ PARK

POZVÁNKA DO MALÉHO PARKU

Foto: Ivan KLAS

Počas predchádzajúcich niekoľkých rokov sa priestor stupavského Malého parku menil na nepoznanie. V priebehu tohto roka však prišlo oživenie a pokročili sme v otvorení a sprístupnení tohto výnimočného areálu, ktorý tvorí zelené srdce nášho mesta. Letné a teplé dni ponúkli priestor pre začiatok realizácie projektu revitalizácie Malého parku, ktorého organizátorom je občianske združenie Pour Art v súčinnosti s mestom Stupava. Absolvovali sme niekoľko spoločných dobrovoľníckych brigád, ktoré zabezpečili vyčistenie a sprístupnenie takmer celého priestoru. Zrealizovali sme ukážkové základné ošetrenie zelene, vyžadovali si ho najmä stromy, ktoré vytvárajú dominantnú hmotu v tomto priestore. Výrazne bola zredukovaná náletová vegetácia a aj dreviny v priestore historického skleníka, taktiež bolo vyčistené koryto potoka po celej jeho dĺžke. Počas jesenných a nadchádzajúcich zimných dní vám Malý park ponúka priestor na krásnu a zdravú prechádzku, isto toto zaujímavé miesto neobíďte.

Martin MURÁNI, OZ Pour Art

PR i 201510007

Varenie vie byť niekedy náročné

V novej kuchyni od interiérového štúdia FORK si ho však vychutnáte!

V interiérovom štúdiu FORK na Hlavnej ulici v Stupave sa Vám pri výbere kuchyne prispôsobíme, ale aj odborne poradíme. Veď čo je horšie ako behať celý čas po kuchyni z jedného konca na druhý len pre to, že je zle typologicky navrhnutá? Ako by Vás mohlo baviť tvoriť chutné zázraky, keď musíte neustále niečo riešiť? O možnostiach využitia priestoru a o praktickosti vnútorného vybavenia sa najviac dozviete pri osobnom stretnutí v štúdiu, kde Vám naši interiérový špecialisti profesionálne pomôžu. Kuchynskú linku dokážeme navrhnúť v širokej škále materiálov. U nás zostáva zachované kvalitné prevedenie, či už ide o kategóriu štandardných kuchynských liniek, dostupnú naozaj pre každého, alebo o kuchyne na mieru, pri ktorých sa používajú aj materiály ako umelý kameň, masív, dyha alebo lakovaná MDF. Vieme, že kuchyňu si nekupujete „na chvíľu“ a vieme aj, že je to najnamáhanejší nábytok v domácnosti. Tomu by mala zodpovedať kvalita materiálov, ako aj samotné prevedenie výroby a následne aj montáže. Náš tím profesionálov dokáže zabezpečiť všetky štádiá vývoja Vašej budúcej kuchyne. Či už ide o individuálny prístup pri konkrétnom návrhu kuchyne, alebo o kvalitnú slovenskú výrobu, či o profesionálnu montáž, pri ktorej sa kladie dôraz na detaily. Uprednostňujeme kvalitné materiály, ktoré dokážu odolať záťaži akú tento typ nábytku každodenne podstupuje. Dôkazom čoho je používanie laminátov od značky Egger, ako aj 2 mm hrubých ABS hrán, či kovaní značky Blum s doživotnou zárukou.

Po návšteve nášho štúdia budete odchádzať s cenovou kalkuláciou a vizualizáciou zdarma. Tu sa to však nekončí! Ak sa rozhodnete, že by ste cenu chceli upraviť, naši dizajnéri Vám ochotne poradia tak, aby ste ostali v medziach Vašich financií a zachovali si možnosť mať doma naozaj kvalitnú kuchyňu.

Nevenujeme sa však len kuchynským linkám, u nás si môžete nechať navrhnúť akýkoľvek interiérový nábytok ako sú napríklad vstavané skrine, vnútorné vybavenia šatníkov, obývačkové, spálňové, či kúpeľňové zostavy, alebo aj postele. Postele sa u nás dajú doplniť roštami a matracmi od spoločností Matratex a D.P.V.

Úspešne pôsobíme na trhu šiesty rok spolu s druhou pobočkou v Bratislave. Máme za sebou aj viaceré developerské projekty, v ktorých sme vybavili kuchyňami a ďalším nábytkom viac ako 130 bytov. Obyvatelia Stupavy a okolia tak majú skvelú príležitosť zariadiť si bývanie kvalitným nábytkom v stabilnom zabehnutom interiérovom štúdiu FORK, bez toho, aby museli ďaleko chodiť.

Unikátny projekt

Spojenie HC Tatran Stupava a ZŠ v Stupave – GOLDEN TEAM

Možno si ešte niektorí z nás pamätajú koniec jari roku 1988. Vtedy Stupava prvýkrát slávila postup do federálnej ligy v hádzanej mužov. Stala sa najmenším mestom v celom Československu, ktorému sa podarilo dostať do najvyššej súťaže. Postupne však zmenou režimu šport upadal nielen na Slovensku, ale aj u nás v Stupave, a tak i naše mesto zaznamenalo ústup z pozícií v tomto športe. Ale rovnako ako fénix, tak i náš klub HC Tatran Stupava a naše mesto vstali z popola. Oprášili sa, popozerali, ako sa to robí dnes vo svete a výsledkom je v slovenských pomeroch unikátny projekt športovej prípravy najmenších školákov. Ten projekt nesie názov: GOLDEN TEAM.

Čo to teda je, v čom je unikátny?

Ako by povedal klasik – v jednoduchosti je krása. A o tú jednoduchosť išlo. Aby deti nechodili do školy a potom na tréning, ale aby to bol jeden prepojený celok. Škola a klub. Deti plynule vymenili škôlkarské papučky a pieskovisko za školskú tašku a tenisky. Vôbec im nepríde, že počas pobytu v škole robia aj niečo iné, čo by vlastne nemuseli. Veď to robí každý ich spolužiak v triede, v triedach Golden Teamu. Tréningové jednotky majú v rámci družiny dvakrát do týždňa, pričom každú tretiu tréningovú jednotku trávia deti v bazéne. V školskom rozvrhu majú o dve hodiny telesnej výchovy viac oproti rozvrhu „bežných" tried. Spojenie klubu HC Tatran Stupava so školou kpt. Jána Nálepku v Stupave je z tohto dôvodu niečím unikátnym. Tento projekt sa začal v minulom školskom roku pod trénerským vedením Svetozára Prokeša, Rudolfa Draškoviča, Romana Vigha a Zuzany Kalmárovej. V minulom školskom roku bolo takéto trénerské obsadenie dostatočné, keďže do tohto programu boli zaradené dve prvácke triedy, čo predstavuje 45 žiakov. V tomto školskom roku pribudlo ďalších 50 žiačikov v dvoch prváckych triedach. Dnes má teda projekt Golden Team takmer 100 žiakov, ktorým sa okrem spomínaných štyroch trénerov venujú aj učiteľky našej školy Jana Sirotová a Soňa Štoffová. Obe majú na starosti práve plaveckú časť tréningov. Ďalšími trénermi, ktorí do tohto projektu vstúpili, sú študenti FTVŠ UK v Bratislave. Študent štvrtého ročníka Ľuboš Hepner (ktorý sa zároveň stal aj trénerom starších žiakov), študentka piateho ročníka Marcela Gardoňová (zároveň aj hráčka našich žien v HC Tatran Stupava) a jej spolužiačka v ročníku Kristína Spodniaková. Dnes má teda celý „realizačný tím" okolo detí z Golden Teamu 9 členov. Študenti trénerstva majú takto možnosť sebarealizácie a získavania praxe v odbore, ktorý študujú. Myslím si, že to je ten správny smer, ako vrátiť naše mesto na pozície v hádzanej, ktoré mu v minulosti patrili. Týmto spôsobom sa dá konkurovať tým najlepším. A nielen na Slovensku, ale aj za hranicami...

Deti budú postupne prechádzať z ročníka do ročníka a onedlho na druhý stupeň ZŠ. Ale na toto už v zrode pamätala myšlienka pri spojení klubu so školou. Plánuje sa, že v piatom ročníku deti plynulo prejdú do športovej triedy. Preto od piateho ročníka (v tomto roku premiérovo) vznikol ďalší projekt, nadväzujúci na Golden Team – športová trieda s názvom: HANDBALL ACADEMY.

Viac o tomto ďalšom a veľmi zaujímavom projekte vám napíšeme v ďalšom čísle.

Daniel JANČÁR
Foto: Lesanka YILDIZOVÁ

„Jeden tréning, a zostala som"

NONSTOP vyťažená baba, ktorá má program hádam na každú hodinu svojho života

Ak tak sa dá v jednej vete zhrnúť životný štýl 24-ročnej Marcely Gardoňovej, novej trénerky Golden Teamu. K tomuto záveru ma viedlo to, ako sme si hľadali spoločný čas na stretnutie. Čo tak v utorok cez deň? „To mám školu." Tak po nej. „Po nej letím na tréning" Ok, tak po tréningu? „Jáááj, to ideme do kina." To nič, tak v stredu cez deň? „Nie, to mám školu." A čo po nej? „Musím ísť strážiť deti." A tak to pokračovalo ďalej.

No stretnite sa s ňou.

Nevzdali sme to a o pár hodín sme spolu sedeli v sendvičovej reštaurácii rýchleho občerstvenia na káve.

Maca, ste jedným z trénerov Golden Teamu v klube HC TATRAN STUPAVA, ale podľa akcentu je poznať, že nejste ze Záhorá. Odkád ste a co ste tam robili?

Nie, nie som Záhoráčka. Pochádzam z Púchova, kde som sa narodila i športovo vyrastala. Na podiv som hrávala aj hádzanú, a to od štvrtej triedy. Tam sme mali športovú triedu so zameraním na hádzanú a tú som hrávala do siedmej triedy. Pred samotnou hádzanou som však najprv pár rokov plávala. Po naliehaní rodičov som musela prestúpiť na inú školu, tak som hádzanú po siedmom ročníku školy zanechala a začala sa venovať tenisu, ktorý som potom hrala desať rokov. A počas strednej zase asi rok hádzanú.

Ako vlastne došlo k tomu, že ste sa objavili u nás v Stupave?

Na svedomí to má Žužu Kalmárová, ktorá ma stiahla k tomu, aby som v Stupave začala hrávať hádzanú za ženy. Vzhľadom na to,

že ma tento šport vždy bavil, nemusela ma dlho prehovárať. Tak som sa počas štvrtého ročníka na FTVŠ UK začala potiť aj v tunajšej hale na tréningoch a hrávať za ženy. Dnes je to už rok, čo som tu.

Tak už vieme, ako ste sa dostali k zelenému dresu, ale ako ste prišli k trénerstvu Golden Teamu?

Sveťo. Dlho som odmietala. Dlho. Aj som povedala, že to robiť určite nebudem. Raz si ma však Sveťo Prokeš pozval na pokec a vysvetlil mi tento projekt, ktorý sa v Stupave naštartoval. Išla som sa pozrieť na jeden tréning a ďalší som už viedla sama. V Stupave sa mi páči a spôsob, akým sa pracuje v klube, je perfektný. To sa nedá porovnávať s inými klubmi!

Na čo je zamerané vaše štúdium na FTVŠ UK?

Nazvala by som to ako šport, zdravie a všeobecné učiteľstvo. Nie je to vyprofilované na jeden šport či len trénerstvo. Musíme vedieť gymnastiku, lyžovanie, plávanie, loptové hry atď. Musíme mať obsiahnutých viacero športov. Možno, možno by som chcela učiť. Prvý stupeň, také malé deti.

Čiže sú to presne také deti, s akými sa stretávate v Golden Teame?

Áno. Baví ma robiť tréning s deťmi tak, aby ich to zaujalo, bavilo.

Na tréning chodíte aj s nejakou prípravou?

Samozrejme. Každý tréning má svoje časti. To sú základné body, ktoré nás učia v škole. Ale to je klasika. Ja si pripravujem pre deti rôzne hry. Nápady čerpám aj z netu, alebo si vymieňame poznatky hlavne s Kristínou Spodniakovou.

S kým sa vám lepšie pracuje na tréningu?

S dievčatami. Chalani sú fajn, ale viac vymýšľajú. Majú tam medzi sebou takého jedného vodcu, ale to je zase taký správny typ pre výsledok. Dievčatá sú pokojnejšie a vedia sa aj viac mojkať. Keď po ne prídem do triedy, hodia sa mi okolo krku. Je to fajn pocit. Chalani to neurobia.

Baby vám hovoria „Macík", viete o tom?

Jéj, zlaté.

Držíme vám palce – v zelenom drese, na trénerskej stoličke, ale aj v štúdiu.

Ďakujem za rozhovor

Daniel JANČÁR
Foto: Lesanka YILDIZOVÁ

LESNÝ BEH Z LAMAČA DO STUPAVY

DÁTUM:
V sobotu – 14. 11. 2015, štart o 10.00 h.

DĹŽKA TRATE:
18,5 km (600 m na stúpanie).

ŠTART:
Bratislava Lamač, Na Barine (pri Reštaurácii u Hassa).

CIEĽ:
Stupava, penzión Intenzíva.

POPIS TRATE:
Beží sa z Lamača po červenej turistickej značke nad Mariánkou sa napája na žltú.

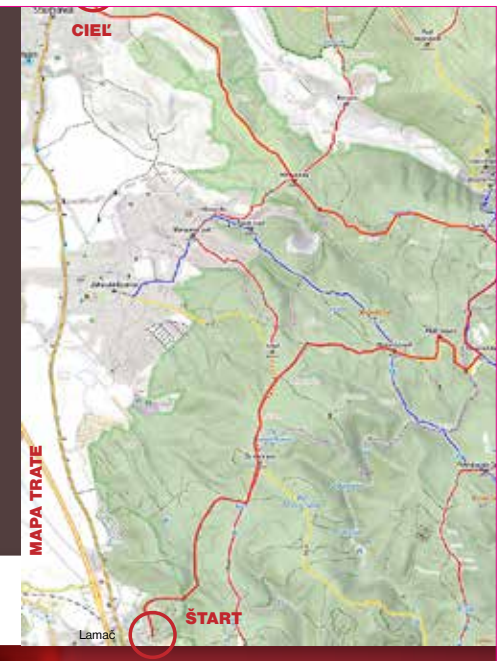
PREZENTÁCIA:
Od 8.15 do 9.45 h.,
na mieste štartu pri Reštaurácii u Hassa.

REGISTRÁCIA:
Online registrácia do 13. 11. 2015 do 12 h.
Po tomto termíne na mieste štartu v deň preteku.

ŠTARTOVNÉ:
8,- € prihlásený do 10. 11. 2014 prevodom na účet číslo 5075158163/0900,
po 9. 11. 2015 a na mieste 12,- €
(preferujeme registráciu vopred z dôvodu prípravy občerstvenia)

KATEGÓRIE:
BEH: M, M40, M50, M60, Z, Z40;
BEH SO PSOM: M, Z
Pre zaradenie do kategórie je rozhodujúci rok narodenia. Jednotlivé kategórie budu vyhodnotené ak v kategórii budú viac ako traja štartujúci bežci.

OBČERSTVENIE:
V cieli guláš, čaj, voda a ovocie.

Stupavar KOLIESKO webber naturals. SBS O.K. SHOOTING Security s.r.o. MILICA SPORT MEDIA

LEGENDÁRNY BEH STAREJ ŠKOLY

14. novembra 2015

15. ročník behu LAMAČ – STUPAVA

11. KOLO MALOKARPATSKÉHO POHÁRA V HORSKOM BEHU

KONTAKT:
Alojz ŠABLICA
Tel.: 0911 123 711
e-mail: behstupava@gmail.com

OSOBNÉ VECI:
Prevoz osobných vecí zo štartu (Lamač) do cieľa (Stupava) je zabezpečený. Organizátor nezodpovedá za stratu osobných vecí.

Foto: Lesanka YILDIZOVÁ

HÁDZANÁRI STARŠEJ PRÍPRAVKY VO VIEDNI

V nedeľu 18. 10. 2015 sa zúčastnila hádzanárska prípravka, ročník narodenia 2006/2007, na ligovom turnaji Wien Energie Mini-Handballturnier. Chlapci mali možnosť otestovať nových súperov z Viedne, a to West Wien – VS Heitzing, WAT Fünfhaus, Fivers, DHC VS Grubergasse, HWW, Atzgersdorf gemischt. Prípravkári z klubu HC TATRAN STUPAVA odohrali pekné duely, v ktorých si chlapci vyskúšali všetky natrénované činnosti. Už teraz sa tešia na druhé kolo, ktoré nás čaká o mesiac znovu vo Viedni.

„Dnes sme odohrali veľmi kvalitný ligový turnaj v priateľskej atmosfére priamo vo Viedni. Som rád, že sa mi podarilo vybaviť, aby sme mohli štartovať vo viedenskej prípravkárskej lige. Stretnutia boli zorganizované načas, vládla priateľská atmosféra, bola to dobrá škola pre prípravkárov. O mesiac budeme štartovať v inej hale a odohráme druhé kolo. Už teraz sa veľmi tešíme," zhodnotil turnaj Rudolf Draškovič ml.

Na turnaji sa zúčastnili: Filip Anger, Martin Procházka, Tadeáš Ferenčík, Šimon a Matúš Hauskrechtovci, Jakub Lachkovič, Samuel Majerčík, Matúš Mlynárik, Matej Pír, Marek Mičuch, Adam Hajdu, Šimon Vargončík a Richard Stoviček.

Martin RENČO

TIRÁŽ – STUPAVSKÉ NOVINY

VYDAVATEĽ: MKIC Stupava, Agátová 16, 900 31 Stupava **IČO:** 00058823 **DISTRIBÚCIA:** zdarma do domácností **DÁTUM VYDANIA:** 29. októbra 2015, poradové číslo 9/2015, prvý ročník. **KONTAKTY REDAKCIA** e-mail: noviny@stupava.sk, tel.: 02/60 20 09 35 **ZODPOVEDNÝ REDAKTOR:** Milan Greguš **REDAKTOR:** Daša Čejková **JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:** Oľga Vyhlidalová **GRAFICKÉ SPRACOVANIE:** Martina Mitická **EVIDENČNÉ ČÍSLO:** MK SR EV 2854/09 **NÁKLAD:** 5 500 ks Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu uverejnených textov. ISSN 1339-9136

ĎALŠIE ČÍSLO VYJDE
27. 11. 2015
STUPAVSKÉ NOVINY

Slovenský zväz záhradkárov
MESTO STUPAVA
Svätomartinské požehnanie mladého vína
11. november 2015
Milí domáci vinári,
pozývame vás na
Svätomartinské požehnanie mladých vín,
ktoré sa uskutoční 11. novembra 2015 o 17.30 hod.
v Kultúrnom dome na Agátovej ulici.
Domáce vína na požehnanie prineste
pred začiatkom podujatia.
PROGRAM:
víno požehná Mons. Félix Mikula, dekan - farár
príhovor primátora mesta Stupava Romana Maroša
hudobné vystúpenie skupiny Pollák band
priateľská degustácia mladých vín
VSTUP VOĽNÝ